Է· ՏԱՐԻ 1992 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 26 ՆԱԽԱՍԱՐԴ 4383—Հ· Տ· 5 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1890—Ն· Տ· 17 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1890 — ՀԻՃՐ· 2 ՍԷՖԷՐ 1308 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 5 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, 1890

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՇԽԱՌՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

Կայսերական Կառավարութեան բարեկարգիչ հոգածութեան այս պահուս առարկայ եղած կարգ մը կենսական խնդրոց մէջ իրենց կարեւորութեան համապատասխան տեղ մը կը գրաւեն անշուշտ պանդխտութեան ու վաշխառութեան յարակից խնդիրք։

Ամէն տարի հազարներով ի Կ· Պոլիս դիմող պանդխտաց մեծագոյն մասը կրնային ապրիլ իրենց հայրենի գաւառին մէջ, ուր տուն, տեղ, մշակութիւն, արտ, պարտէզ կամ այգի ունին գրեթէ ամէնքն ալ, եթէ տրոց խստապահանջ վճարումները տան գլուխ ամէն տարի քանի մը հարիւր դրուշ հնչուն դրամ ճարելու պէտք չզգացնէին, զոր հաղորդակցութեանց և վաճառականութեան սակաւութեան և անբաւականութեան պատճառաւ չկրնալով տեղւոյն վրայ հայթայթել, գաւառացիք պանդխտելու տխուր հարկին մէջ կը գտնեն իրենք զիրենք։

Տուրքերն ի սկզբան պարտքով կը վճարեն։ Պահանջատէրը վաշխառուն է, որ շուտով կը բազմապատկէ փոխ տրուած գումարին քանակութիւնը։ Հարկահաւաքին ձեռքէն ազատելու համար վաշխառուաց ճիրաններուն մէջ ինկնալով, գաւառացիք պանդխտութեան մէջ կը յուսան անտեսական այս մեծ չարիքին դարման գտնել։

Կառավարութիւնն սկզբնական դարման մը խորհեցաւ՝ Երկրագործական Դրամատունն հաստատելով։ Ուրիշ առթիւ մը գիտել տուինք թէ այս Դրամատունն վաշխառութեան դէմ մաքառելու անբաւական է, և առաջարկեցինք որ գաւառաց հետ մօտէն յարաբերութեան մէջ գտնուող վաճառականք և սեղանաւորք տեղ տեղ Փոխատուութեան Ընկերութիւններ հաստատեն, որով օրինաւոր տոկոսով դրամ փոխ կրնան տալ գիւղացիներուն, և իրենք օրինաւոր շահ մ'ընելով հանդերձ, գիւղացիները վաշխառուներէն 100ին 100 և մինչեւ իսկ 100ին 200 տոկոսով դրամ փոխ առնելու հարկէն կ'ազատեն։

Այս ուղղութեամբ նոր ձեռնարկ մը չտեսանք։ Փ...-ները կամ վաշխառուներն ասպարէզին տէր կը մնան ըստ առաջնոյն։ Եւ այժմ մեր Թուրք պաշտօնակիցք եւս, Առեւտրական Սենեկին պաշտօնական լրագրէն քաղելով, կը հրատարակեն թէ Երկրագործական Դրամատունն անբաւական կը գտնուի մաքառելու վաշխառութեան դէմ։

Կ'արձանագրենք մեր Թուրք պաշտօնակցաց այս թանկագին վկայութիւն, ապացուցանելու համար թէ Երկրագործական Դրամատունը ցայս վայր կարող չէ եղած լիովին արդարացնել իւր վրայ դրուած յոյսերն, և այս ո՛չ թէ իւր կարող Տնօրէնութեան պակասութեամբ, այլ իւր խիստ կանոնաց բերմամբ, որք իւր գործողութեանց ազատութիւնը կը կաշկանդեն։

Օրինակի համար· Կ· Պոլսոյ ամենէն մօտաւոր գաւառաց միոյն մէջ, Պրուսայի նահանգին Սամսոնդէրէ գաւառակին մէջ, ափիոնի մշակութեամբ պարապող գիւղացիք երբ հնչուն դրամի պէտք ունենան, որպէս յաճախ կը պատահի տրոց վճարման համար, վաշխառուաց կը դիմեն, և 100ին 50 տոկոսով դրամ փոխ կ'առնուն։ Որովհետեւ այս ապօրէն սակով տրուած դրամին համար օրինաւոր մուրհակ չեն կրնար ստանալ, վաշխառուք գործին օրինաւորութեան ձեւ մը տալու միջոց գտած են։ Իբր թէ գիւղացիք հունձքէն մի քանի ամիս յառաջ կը վաճառեն նոյն տարւոյ արտադրութիւնը՝ քաշն 100 դրուշ արժող ափիոնն 50 դրուշի, և 110-120 դրուշ արժողն, ինչպէս այս տարուան ափիոնն, 55-60 դրուշի, և այս պայմանաւ կանխաւ ընդունելով դրամը, մուրհակաւ կը յայտարարեն թէ ափիոնի հունձքը ծախած են, որով իրապէս 50 առ 100 տոկոսով դրամ փոխ տուող վաշխառուն օրինաց առջեւ կը ներկայանայ իբրեւ թէ գործը գիտցող վաճառական մը, որ կէս գնով կանխիկ կը գնէ տարւոյն բերքը։

Գիւղացիք երբեմն այնքան նեղը կ'իյնան որ իրենց բովանդակ հունձքը կէս գնով ձեռքէ հանելէ ետքն, յաջորդ տարւոյ սերմին համար կրկնապատիկ գնով վաշխառուէն կը գնեն իրենց վաճառած ապրանքն, և կրկնապատիկ գնով առնուած սերմին արտադրութիւնը միւս տարին դարձեալ կէս գնով կը թողուն վաշխառուին, աւելի օրինաւոր, աւելի մարդավարել միջոց մը չկրնալով գտնել հնչուն դրամ ճարելու։

Անդին Երկրագործական Դրամատունն իւր կանոնաւոր ճիւղերն ունի Պրուսայի մէջ, և նահանգին գլխաւոր գաւառակաց մէջ, իրենց վճարեալ տնօրէններով, գիր-տնօրէններով, դրամապետներով եւ համարակալներով, որք կ'ենթադրուի թէ ծառայութիւն կը մատուցանեն երկրագործութեան։

Քանի որ Պրուսայի նահանգին վրայ խօսեցանք, յիշենք թէ նահանգին քանի մը կողմերն այս տարի կենդանեաց կոտորած պատահած լինելով, երկրագործք անոնց տեղ նոր կենդանիներ գնելու համար դրամի պէտք կ'ունենան, և նոյն հանրածանօթ աղետաբեր պայմաններով խմբովին կը դիմեն վաշխառուներուն, թէեւ Երկրագործական Դրամատան գոյութեան և գործողութեան պայմաններուն անտեղեակ չեն բնաւ։

Պրուսայի կուսակալութեան Պաշտօնական Օրագիրն, որոյ մեծայարգ և պատուական խմբագրութիւնը միամիտ չէ սակայն, և ի հարկին պէտք եղած խօսքերը ճշդիւ և խստիւ գրելու չի դեդեւիր գովելի խղճմտութեամբ ու պարտաճանաչութեամբ, նահանգին գիւղացւոց այս խղճալի կացութեան վրայ խօսելով, անոնց աչքը բանալու համար Երկրագործական Դրամատան գոյութեան վրայ կը ճառէ, և կը պախարակէ անոնց աւանդամոլութիւնն, որով իրենց վաղեմի հարստահարիչներուն — վաշխառուներուն — ձեռքէն չեն կրնար կամ չեն ուզեր ազատիլ։

Մեր Պրուսացի պատուարժան պաշտօնակից կը ներէ անշուշտ եթէ յիշեցնենք իրեն թէ մեր գիւղացիք այնքան ապուշ չեն, և եթէ կարենային օգտիլ Երկրագործական Դրամատունէն, կը դիմէին անոր, առանց լրագրաց հրահանգներուն սպասելու։

Բայց, ինչպէս Թեթեւ իմն կը նշանակէ Առեւտրական Սենեկին պաշտօնաթերթն, Երկրագործական Դրամատան պայմանք և գործողութեան միջոցք արգելք են շատ մը գիւղացւոց իւր կանոնական 6% տոկոսին աժանութենէն և օրինաւորութենէն օգտուելու։

Երկրագործական Դրամատունն իւր փոխատուութեանց գրաւ կ'առնու անշարժ ստացուածք։ Վաշխառուք շարժուն ստացուածք ալ կ'ընդունին իբրեւ գրաւ, օրինակի համար հունձքերն։

Երկրագործական Դրամատունը գրաւ կ'առնու սոսկ Միւլք կոչուած, Մուգաթայի կապուած Վագֆ կոչուած, Միրիյէ կոչուած պետական հողեր և կտակաւ Վագֆ եղած Միւլք կոչուած։ Ուրիշ տեսակ կոչուած կալուածներ չէ Դրամատան վրայ դարձնելով դրամ վերցնել։

Նաեւ, Երկրագործական Դրամատունէն փոխառութիւն ընող անձը պարտի իւր բնակած տեղւոյն ծերակոյտ և երեւելիներու ժողովէն կամ երկրագործական սենեկէն տրուած վկայագիր մը բերել ցոյց տալ թէ փոխ առած դրամն իրօք մշակութեան պիտի գործածէ։

Կը հասկցուի ուրեմն որ այս պայմանները գոհացնելու անբաւական, կամ այս երկար բարակ գործողութիւններն ի գլուխ հանելու ժամանակ չունեցող գիւղացիք աւելի ծանր բայց աւելի գործնական և մանաւանդ աւելի անմիջական եղանակաւ մը դրամ փոխ առնելու դրութիւնը նախամեծար գտնելու տխուր հարկին մէջ գտնուին։

Հարկ անհրաժեշտ է ուրեմն Երկրագործական Դրամատունը ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆԱՑՆԵԼ, գիւղացի ժողովրդեան հետ անմիջական յարաբերութեան մէջ դնել, փոխատուութեան պայմանները և ձեւակերպութիւնները դիւրացնել։

Եթէ անհատական վաշխառուք, առանց այնքան խիստ պայմաններու, կարող կը լինին իրենց ծանր և ապօրէն պահանջումները կանոնաւորապէս գանձել, Երկրագործական Դրամատունն, որ Տէրութիւն մը կը ներկայացնէ, միթէ չի՞ կրնար մի և նոյն գիւղացիներէն ետ առնուլ իւր փոխ տուած դրամն, առանց դնելու այնպիսի պայմաններ որք գիւղացիներն ակամայ կը հեռացնեն իրմէ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԷՊՔԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Անցեալ շաբթուն ի Լոնտոն Համբրսամիթ թաղին մէջ նորաշէն սինակոկայի մը բացման առթիւ Անգլիոյ Հրէից Բարոնապետ Տքթ· Ատլէր քարոզելով, ըսաւ· «Խորին վշտով համակեալ են մեր սիրտեր, քանի որ կը լսենք մեր ռուսիաբնակ եղբարց կրած հարստահարութիւններն եւ այն չարիքներ զորս ունին դեռ կրել։ Ուա՜, արժանահաւատ աղբիւրներէ տեղեկութիւն ստացած եմ թէ այս մասին մեր երկրին (Անգլիոյ) առաջնակարգ լրագրաց (Թայմզի) հրատարակութիւնք ճիշդ են ամեն էական կէտերու վրայ։» Բարոնապետն իւր հօտին հրաւէր կարդաց աղօթել Ռուսիոյ Հրէից փրկութեան համար այն տառապանքներէ զորս կը կրեն և որք տակաւին կը սպառնան նոցա, և ինքն իսկ օրինակը տալով, ձեռամբարձ ջերմեռանդօրէն աղօթեց և երկնային գթութենէն հայցեց «ազատութիւն եղբարց մերոց որ ի Ռուսիա»։

—Օտեսայէ կը գրուի առ Թայմզ· «Պաշտօնական հերքումներու հակառակ, որոց արժէքն ամէն ոք քաջ գիտէ Անգլիոյ մէջ, հակահրէական օրէնքներն ամենայն խստութեամբ ի գործ կը դրուին ի Հարաւային Ռուսիա։ Անցեալ երկու շաբաթներու միջոցին տեսակցեցայ բազմաթիւ հրեայ ընտանիքներու հետ, որք ռուս կառավարութենէն արտաքսման հրաման ընդունած են, և Անգլիա կամ Ամերիկա կ'երթան։ Ամեն կողմէ նոյն լուրը կ'առնում։—Կառավարութիւնն Հրէից հրամայած է Ռուսիայէն մեկնիլ մինչեւ եօթն օր։ Պատճառը չըսեր։ Միայն Օտեսա քաղաքէն երեք շաբթուան մէջ 600 հրեայ ընտանիքներ արտաքսեցան, Պէտէրպէվէ՝ աւելի քան 3,000 ընտանիք, ի Ռոստով և Հարաւային Ռուսիոյ ուրիշ կողմերը՝ նոյն վիճակ։ Արտաքսեալ Հրեայք ըստ մեծի մասին աղքատ դասուն կը պատկանին։»

* *

Խրիմցի մահմէտական օրիորդ մը Օտեսայի Բժշկական Համալսարանին մէջ յաջող քննութիւն անցուց, և բժշկութիւն ի գործ դնելու արտօնութիւն ստացաւ։

* *

Անցեալ շաբթուն ահաւոր արկած մը պատահեցաւ ի Փեթերսպուրկ, Հայոց եկեղեցւոյ բակին մէջ, ուր նոր շինուող տան մը վերի մասը փլաւ, իւր ծանրութեան ներքեւ խորտակելով ահագին յարկն (էտաժ) որոյ վրայ բազմաթիւ գործաւորք կը բանէին։ Այս խորտակում ահագնագործ շառաչմամբ մը տեղի ունեցաւ, որ անմիջապէս թաղեցիներն և ոստիկանութիւնն այն կողմ ձգեց, երկիւղ պատճառելով զի մի՛ գուցէ «ուրիշ կարգի» արկած մը պատահած լինէր։ Տեսարանն աղեխարշ էր։ Փլատակաց ներքեւ մնացեալ բանուորներուն ողորմելի ճիչերն ու հեծկլտանք յարտասուս կը շարժէին անոնց օգնութեան փութացողներն։ Ութ կամ տասն անձինք մեռած և նոյնչափ մ'ալ կամ աւելի՝ վիրաւորուած։

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՔ

ՓՈՔՐ ԱՍԻՈՅ ԱՆԳԼ· ՀԻՒՊԱՏՈՍԱՑ

Երուսաղեմի անգլիական գեր-հիւպատոսն, Եաֆայի նաւահանգստին անցեալ տարւոյ վաճառականութեան վրայ իւր տեղեկագրով, կ'ըսէ թէ ներածումք և արտածումք նախընթաց տարիէն աւելի եղան։ Պաղեստինի վիճակն այսօր աւելի յուսալից է քան տարիներ յառաջ։ Շատ նշաններ կան թէ Պաղեստին տակաւ կը զարգանայ և կը բարգաւաճի։ Եաֆայէ յԵրուսաղէմ առաջադրեալ երկաթուղին իրագործման ճամբու մէջ է։ Շինութիւնն անցեալ ապրիլ ամսուն մէջ սկսաւ, ի ձեռն ընկերութեան մը որ ի Փարիզ կազմուած է այս նպատակաւ։ Ֆրանսացի ճարտարագէտ մը այս պահուս կը քննէ քաղաքին մէկ կողմը, ջուր բերելու համար ի Եաֆա Էլ Ուճա անուն մօտակայ գետէ մի, որ միայն վեց մղոն հեռաւորութիւն ունենալով, կրնայ ծառայել Եաֆայի շրջակայից հողն ոռոգելու և մանաւանդ նարնջի պարտէզները ջրելու։ Նոյն ընկերութիւն կ'աշխատի կայսերական կառավարութենէն արտօնութիւն ձեռք բերել նաւահանգիստ մը շինելու համար Եաֆայի առջեւ։ Այս իրագործեալ եւ մտադրեալ բարւոքմանց շնորհիւ, Եաֆայի մէջ և շրջակայքն հողերուն և տուներուն արժէքն զգալապէս բարձրացաւ, և կալուածական գիներն ու վարձքերն ըստ այնմ կը բարձրանան։

ՊԱՂՔԱՆԵԱՆ ԻՐԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Սոֆիայէն ընտրութեանց յաջող արդիւնքին վրայ, Ֆերտինանտ իշխան ինքնակալական և քաղաքական համակրալից նամակ մ'ուղղեց առ Պ· Ստամպուլով։

—Հազարապետ Մարքով, որ Փանիցայի մահապարտութեան դատին մէջ ընդհանուր դատախազի պաշտօն վարած էր, հարկադրեցաւ հրաժարական տալ զինուորական ծառայութենէ, իւր կողմէ ինչ ինչ անկանոնութեանց բերմամբ։

—Պուլկարիոյ մէջ սաստիկ տպաւորութիւն ըրեր է այն լուրը թէ Ռուսիոյ Նիկոլա կայսեր փոխ Լէօյխթէնպերկի դուքսն եւ Չարեւիչին հետ մէկտեղ Կ· Պոլիս կուգայ վեհ· Սուլթանին ներկայանալու։ Կը յիշուի թէ Լէօյխթէնպերկի դուքսը ռուս կառավարութեան ընտրելին եղած է Պուլկարիոյ իշխանութեան։

ՑԱՄԱՔ-ԼՈՒԷՆ

Ֆրանսական Զ· զօրաբանակին ռազմափորձերն անցեալ շաբթու հետաքրքրաշարժ դէպք մը յառաջ բերին։ 150 ֆրանսացի զինուորներ գացին ամենայն անհոգութեամբ զուարճանալ գերմանական հողին վրայ գտնուող սահմանակից երեք գիւղերու մէջ։ Երբ իմացան թէ սխալած են, փութացին ետ դառնալ։ Բայց տեղացի ժողովուրդը, մոռցած չլինելով զֆրանսս, պաշարեց զիրենք, ուրախութեան ցոյցերով դիմաւորեց զիրենք, և քիչ մնաց յաղթանակաւ ետ դարձնէր դէպ ի գերմանական հող։ Գերման ոստիկանութիւնն զգոյշ վարուեցաւ։ Մանր նշանակութիւն մը չտուաւ գործին։ Երկու գերման ոստիկաններ բարեկամաբար ընկերակցեցան ֆրանսացի զօրաց մինչեւ ի սահմանագլուխ։ Բայց ֆրանսացի զօրաց գնդապետն, որ պատուիրած էր զի մէկ քիլոմէթրէ անդին չանցնին, խստիւ պատժեց զիրենք այս անխոհեմութեան համար, որ կրնար աղետալի հետեւանք ունենալ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԻՔ

Գերման լրագիրք ոմանք կը ծանուցանեն թէ դէպ առաջիկայ փետր· ամսոյ սկիզբն «ուրախալի դէպք մը» կը սպասուի կայսերական գերդաստանին մէջ, այսինքն՝ Աւգուստա-Վիքթորիա կայսրուհին վեցերորդ զաւակ մը պիտի ծնի։ Արդէն հինգ մանչ զաւակներ ունի։—Այս պատճառաւ է որ Կայսրուհին, Տիփէլի ռազմափորձերուն առթիւ, ձի չէր նստած ըստ սովորութեան, այլ կառքի մէջ միայնակ շատացած էր։

ԱՆԳԼԻԱՑԻՔ Ի ՓՈՐԹՈՒԿԱԼ

Փորթուկէզք չեն հանդուրժեր որ անգլ· դրօշ կրող նաւ մը երեւի իրենց ջուրերուն մէջ։ Թակոս գետին մէջ անգլ· նաւ մը ներկայութիւնն յուզում պատճառեց Լիզպոնի ժողովրդեան։ Անգլիացի նաւազք, բնակչաց թշնամութիւնը տեսնելով, չհամարձակեցան ցամաք ելնել։

ՅԱՌԱՋԴԻՄՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՃԱՓՈՆ

Եւրոպեան հաստատութեանց և գրութեանց ձեւերը միայն չառներ Ճափոն, այլ և իրական յառաջդիմութեան տարրերը փոխ կ'առնու եւրոպեան քաղաքակրթութենէն։

Անցեալ օր կը խօսէինք Ճափոնական Սահմանադրութեան և նոր Խորհրդարանին ընտրութեան վրայ։

Թղթատարական պաշտօնատանց յարակից Խնայողական Սնտուկներու գործունէութիւնը մեծապէս կը բարգաւաճի Ճափոնի մէջ։ 1875ին հաստատուեալ, այս Սնտուկները նոյն տարւոյն վերջը հազիւ 15.320 տոլար ունէին, 2.000 աւանդատուաց դրամէ։

1889ին այս գումար բարձրացաւ 20.451.000 տոլարի։

Ի Թօքիօ միայն, Խնայողական Սնտուկներու մէջ կայ 10.400.000 տոլար, 356.000 աւանդատուաց դրամէ։

Ճափոնցիք տարուէ տարի խնայողութեան կը վարժուին։

«ՎԵՐԵԼՔ ՅԱՐԱՐԱՏ»· — Հետաքրքրաշարժ ճամբորդութիւն Անգլիոյ Երեսփոխանաց ժողովոյ արեւելագէտ անդամ և պերճախօս ատենաբան մեծայարգ Պ· Ճէյմս Պրայսի ի Կովկաս և ի Հայաստան գաւառս, առաջին անգամ Մասեաց գագաթն ելնելն, և այցելութիւնն յԷջմիածին։—Հեղինակ՝ Պ· ՃԷՅՄՍ ՊՐԱՅՍ, Թարգմանեց Գ· Յ· Բարսեղեան։ Գին 4 դրուշ։ Պատուական ընտիր տպագրութիւն։

—) 31 (—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՆԿՈՒՄԸ

—Ես ձեր մեռնիլը չեմ ուզեր· կ'ուզեմ ընդհակառակն որ ապրիք· այդ պիտի ըլլայ իմ վրէժխնդրութիւնս, վասն զի, բնա՛ւ, կը հասկնա՞ք, բնաւ երբէք չպիտի տեսնէք ձեր աղջիկը։

Բուռն շարժումով մը Պ· տը Լաւէն խոյս տուաւ կոմսուհւոյն սեղմումէն և յառաջեցաւ ետ մղել զայն։ Բայց կինը, խելայեղ իր վրայ յարձակեցաւ նորէն։ Շնչասպառ հեծկլտանքէն կոկորդը սեղմուած, խեղդըւելու վրայ էր։

—Բայց թո՛ղ զիս, գոչեց կոմսն ահաւելի ձայնով մը։

Եւ մեկդի հրեց զայն, այս անգամ այնպիսի բուռն կերպով, որ տարաբաղդ կինը գետին գլորեցաւ ուր տարածուեցաւ մնաց կիսամեռ։

Կոմսը բացաւ այն դուռը զոր մայրն այնքան արիաբար պաշտպանած էր, և խոշոր լռիկ սենեակ մը մտաւ որուն պատուհանաց կրկնակի վարագոյրները խնամով քաշուած էին որպէս զի արեգական ճառագայթները ներս չի թափանցեն։

Այդ խուցին կէս մթութեան մէջ կոմսն անկողին մը տեսաւ եւ այդ անկողնոյն վրայ փոքրիկ Լիւսին որ խորունկ քնոյ մէջ թաղուած էր։

Անշուշտ օրուան սաստիկ տաքէն նեղացած, մայրն այնտեղ պառկեցուցած էր զայն, առանց հագուստներն հանելու, որպէս զի մէկ կամ երկու ժամ կարենար հանգիստ քնանալ։

Կոմսը դէպ ի անկողինն յառաջացաւ, շողշողուն աչքերով, եւ մանուկը թեւերուն մէջ առաւ։ Փոքրիկ աղջիկն, ընդոստ արթննալով, աչքերը բացաւ ու նայեցաւ։ Եւ խելայեղ զարմացման ու ուրախութեան փոքրիկ ճիչ մը արձակեց։

—Ա՜հ, հայրի՛կ, ըսաւ։

Կոմսը տենդագին սեղմեց զայն կուրծքին վրայ և համբոյրներ դրոշմեց անոր ճակտին ու այտերուն վրայ։

—Հիմակ, ըսաւ ցած ձայնով, դուն իմս ես, բոլորովին իմս, միմիա՜յն իմս։

Մանկիկն իր փոքրիկ թեւերով փաթթուած էր հօրը վզին ու կը ծիծաղէր...։ Կը ծիծաղէր սիրուն աղջիկը։

Կոմսը խուցէն դուրս ելաւ։ Կոմսուհին ելլելու զօրութիւն ունեցած էր, ու ծնրադրած էր։ Տեսնելով որ ամուսինը կուգայ, զաւակը գիրկն առած, անոր կարկառեց իր դողդոջ ձեռներն եւ պաղատական ձայնով մը գոչեց·

—Շնո՜րհք, շնո՜րհք։

Պ· տը Լաւէն պողպատի պէս շողշողուն եւ ցուրտ ակնարկ մը նետեց անոր վրայ եւ սա բառերն հանեց շրթներէն·

—Այլ եւս չպիտի տեսնես զայն։

Կոմսուհին փորձեց ոտքի վրայ կանգնիլ։ Անկարելի էր։ Ոյժ չունէր· վերստին ինկաւ ծունկերուն եւ ձեռքերուն վրայ։

Այս միջոցիս, ամուսինն ու զաւակը աներեւոյթ եղած էին։ Խստտ, ահաւելի ճիչ մը արձակեց եւ գետին ինկաւ, երեսը տախտակամածին վրայ։

Մարած էր։

Կոմսը սանդուխէն վար իջաւ արագաքայլ։ Վերնազգեստակին ստորոտը աղախնոյն հանդիպեցաւ, որ զարհուրած, այլայլած, մտքէն չանցուց անոր անցքն արգիլել։ Կոմսը պարտէզէն դուրս նետուեցաւ, եւ փոխանակ նարնջենեաց ծառուղիէն դառնալու, ուսկից եկած էր և ուր կրնար Սանգաքի գերակոմսին պատահիլ, աջակողմեան նեղ արահետ մը մտաւ որ գրեթէ ուղղաձիգ կերպով դէպ ի ծովեզրը կ'իջնէր։

Քանի մը վայրկեանէն, ճանբուն վրայ էր, եւ քիչ հեռաւորութեամբ Լուիճին ու կառքը ձիթենւոյ մը շուքին տակ կ'սպասէին իրեն։ Տեսնելով որ կոմսը իրեն կը մօտենար մանուկ մը գրկած, իտալացին զարմացման բուռն շարժում մը ունեցաւ։

—Զարմանալու բան չիկայ, ըսաւ Պ· տը Լաւէն։

Փոքրիկ աղջիկը, որ յանկարծական կերպով քունէն արթնցած էր, դէպի ճանբան եկած պահուն քնացեր էր վերստին։

Կոմսը իւր կրկնոցը առաւ կառքին մէջէն եւ մանկիկը մէջը փաթթելով պառկեցուց։

—Հիմակ, ըսաւ Լուիճիին, աղջկանը քով նստելով, ձիդ մտրակէ՛ և շուտ ճամբայ ելի՛ր։

Իտալացին հնազանդեցաւ եւ կառքը մեկնեցաւ սուրալով, փոշւոյ ամպ մը թողլով իր ետեւն։ Սահմանագլխէն շուտով անցան։ Այն ատեն, Պ· տը Լաւէն, աչքերն աղջկանը դէմքին վրայ յառած, լիաթոք շունչ առաւ։

—Ա՛լ բանէ մը չեմ վախնար, մրմնջեց. ենթադրելով իսկ որ զիս հալածելու միտք ունենան, այլ եւս հալածանքէ զերծ եմ ես...

Կառքը միշտ արագ կ'ընթանար, ամեն վայրկեան կայծեր ցայտեցնելով իր անիւներու երկաթին տակ։ Սակայն ցից զառիվեր մը հասան ուստից ձին դանդաղաքայլ սկսաւ ելլել։

—Լուիճի՛, ըսաւ կոմսը։

Իտալացին ետին դարձաւ։

—Լաւ ուշադրութիւն ըրէ քեզ ըսելիքիս։

—Այո՛, վսեմափայլ տէր։

—Եթէ զքեզ հարցափորձեն, բան մը տեսած, բան մը գիտցած չպիտի ըլլաս։ Հետեւաբար չպիտի պատասխանես։

—Ո՛չ իսկ դատաւորի՞ մը, հարցուց Լուիճի կողմնակի ակնարկ մը նետելով փոքրիկ Լիւսիին վրայ որ արթնցած էր։

—Ո՛չ իսկ դատաւորի մը, պատասխանեց կոմսն որ գուշակած էր կառապանին միտքը։ Արդէն, կ'ապահովեմ զքեզ թէ վախնալու բան մը չունիս, այս պզտիկն իմ զաւակս է։

—Իրա՞ւ, գոչեց Լուիճի զարմացմամբ։

—Պատուէրս աղէկ հասկցա՞ր· բան մը տեսած կամ գիտցած չպիտի ըլլաս։

—Այո՛, վսեմափայլ տէր։

—Եւ եթէ մէկն հարցաքննէ՞ զքեզ։

—Համր պիտի մնամ։

—Լա՛ւ, կը վստահիմ քու գաղտնապահութեանդ վրայ։ Հիմակ, ա՛ռ սա պարգեւը։

Եւ կոմսը քսանական ֆրանքնոց տասը ոսկի դրաւ իտալացւոյն ձեռքը։

—Օ՜, վսեմափայլ տէր, գոչեց Լուիճի, որուն հաւատալը չէր գար։

—Այս կերպով խնայողաբար մէկ կողմ դրած գումարդ կ'աւելցնես, տղա՛ս, ըսաւ կոմսը ժպտելով։

Զառիվերին գագաթը հասած էին։ Ձին իր ճամբան շարունակեց արագաքայլ։

Փոքրիկ աղջիկը արթնցաւ եւ ուզեց կանգնիլ։ Կոմսը գրկեց զայն, ծունկերուն վրայ նստեցուց եւ քաշեց համբուրեց։ Յետոյ, անոր մանկական քմահաճոյքներուն համակերպելով, սկսաւ խաղալ անոր հետ՝ վերջալոյսի կարմրագոյն ճառագայթից ներքեւ։

. . . .

Լաւէնի կոմսին վիլլայէն հեռանալուն վրայ տասը վայրկեան հազիւ անցած էր, երբ Սանգաքի գերակոմսը դարձաւ պըտոյտէ մը զոր կատարած էր ծովեզրին մօտ։ Վանդակապատ դուռնէն անցնելով իր դէմ գտաւ մարդ մը որ պարտիզպան եւ միանգամայն սենեկի սպասաւորն էր։

—Շուտով վեր ելէք, պարոն, շուտով վեր ելէք, ըսաւ իր տիրոջը, խռովեալ ձայնով մը։

—Ի՞նչ կայ, հարցուց գերակոմսը։

—Տիկնանցն կ'ըսէ ձեզ, պարոն, ես բան մը չեմ գիտեր։

Առանց յուզեալ կամ մտահոգ երեւոյթ մը ունենալու, եւ առանց աճապարելու, գերակոմսը տուն մտաւ։

Պ· տը Սանգաք քառասնեօթը տարեկան էր այդ թուականին։ Բարձրահասակ եւ բարեկազմ երիտասարդ մըն էր, քիչ շատ ազնուական երեւոյթով։ Մազերն ու մօրուքը սեւ էին եւ մորթը թեթեւ պղնձագոյն, սպանիացիի մը նման։ Իր կանոնաւոր դիմագծերով գեղեցիկ էր, բայց երեսին ամբողջութեանը մէջ գաժան բան մը կար որ համակրութիւն չէր ազդեր։ Այսու հանդերձ, ընկերական կեանքի սովորութիւնները ջնջած էին այս բնական թերութիւնն, այնպէս որ, ուզած ժամանակն հակակրական տպաւորութիւնը փարատելու գաղտնիքը գտած էր գերակոմսը։ Սեւ աչքերն եզական փայլ մը ունէին որ գեղեցիկ արտայայտութիւն մը կուտար նայուածքին։ Այս արտայայտութիւն, զոր գիտէր ողորկ ընծայել, ո՛չ քաղցր էր ո՛չ ալ գորովալից, ընդհակառակը չես գիտեր ի՛նչ տեսակ հեգնական ու խառնակ բան մը կը պարունակէր որ դիտողին աչքին կը զարնէր։ Եւ այս կը համապատասխանէր իւր ժպտին մէջ նշմարուող բանաստեղծական երեւոյթին։

(Շարունակելի)

ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ԱՌԱՔԵԱԼՔ Ի ՍԵՒ ԾՈՎ

Նաւային նոր յաջողուած Ռուսիոյ համար։ Անցեալ հինգշաբթի ի Նիքոլայէվ ռուսական նոր զրահաւորի մը ի ծով իջուցման հանդէսը կատարեցաւ, ի ներկայութեան ծովային նախարարին և խուռն բազմութեան։

Արքեպիսկոպոս Նիքանոր կրօնքին արարողութիւնը կատարեց։ Հացկերոյթ տրուեցաւ և հայրենասիրական ճառեր արտասանեցան։

Նոր զրահաւորին անունն է «Երկոտասան Առաքեալք»։

ՊՈՒԼԱՆԺԷՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՊԱՌՈՆ ՀԻՐՇ

Կը յուսա՞ք որ Ռումէլիի օսմանեան երկաթուղիները շինող Պառոն Հիրշ վերաբերութիւն ունեցած լինի պուլանժէական շարժման հետ։ Եւ սակայն իրողութիւնն այս է։ Աւելի եւս զարմանալի է որ իբրեւ խիստ սակարկող և գործնական Հրեայ ճանչուած այս Պառոնն եւս խաբուեր է պուլանժէական գործիչներէն։ Միապետական դուքսին մէկն օր մը դիմեր է առ Պառոն Հիրշ և Պուլանժէականաց հետ դաշնակցութեան խորհուրդը պարզելէն ետքն, ըսեր է. «Երկու մարդիկ կան որք դրամալէս կրնան օգնել մեզ, Պառոն Ռոշիլտ և դուք։ Բայց Պառոն Ռոշիլտ վաճառական և սեղանաւոր մարդ է. ի՞նչ կը հասկնայ այսպիսի քաղաքական գործերէ, մինչ դուք, Պառո՛ն, ճշմարիտ ազնուական մ'էք, և ձեր առատաձեռնութեան կրնանք վստահիլ»։ Պառոն Հիրշ այս [illegible] վարձարեր է 200.000 Ֆր. առատաձեռնելով ի յաջողութիւնն Ժողովրդական դատին՝ ձեռամբ Պուլանժէութեան, և ընկալագիր չէ ընդուներ՝ պատասխանելով. «Ձեզ պէս և ինձ պէս մարդոց միջեւ ընկալագրի պէտք չկայ»։ Բայց ընկալագիր առնուր խոկ ի՞նչ պիտի անցնէր ձեռքը, քանի որ այն 200 հազար ֆրանքներն ալ վճակակից եղան Իւզէսի Դքսուհւոյն երեք միլիոն ֆրանքներուն։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգային Ժողովոյ Ե. Նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Ուրբաթ, 7 Սեպտեմբեր, ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ։

Ատենը պիտի բացուի ժամ ճիշդ 6ին և փակուի 9ին։

Կը հրաւիրեմք Ազգային Երեսփոխանները որ հաճին առանց դանդաղութեան ներկայ գտնուիլ։

Մնամ աղօթարար

Ի Դէմս Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր

Պատրիարքական Փոխանորդ

ՆԵՐՍԷՍ Վ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ

4 Սեպտեմբեր 1890

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա. Հրաժարական Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր. ([illegible])։

Բ. Ընտրութիւն Ա. Ատենապետի։

Ատենադպիր

Մ. Յ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ

Գեր. Ղեւոնդ եպիսկոպոս Շիշմանեան, որ Կարնոյ պատրիարքական փոխանորդ կարգուած էր, Կարին ժամանեց և իր պաշտօնի գլուխն անցեր է։

Քաղաքական Ժողովոյ անդամներէն Կիւլպէնկեան Աղն. Սարգիս էֆէնտի եւս հրաժարական տուած է։

ԳՐԻԳՈՐ ԷՖԷՆՏԻ ՖՐԷՆԿԵԱՆ

Ցաւօք կը ծանուցանենք թէ Մեծ. Գրիգոր էֆէնտի Ֆրէնկեան այս գիշեր յանկարծամահ եղած է իւր բնակարանին մէջ ի Խասգիւղ։ Հանգուցեալն ընդհանուր համակրանք կը վայելէր միջին և բարձր դասու հայ ընկերութեան մէջ, որոյ ամենէն պատուաւոր և օգտակար անդամներէն մին էր։ Իր երիտասարդութեան առաջին օրերէն աշխոյժ և անձնուէր մասնակցութիւն մը ունեցած էր ազգային գործոց մէջ։ Հանգուցեալը մին եղած էր հայ Թատրոնի հաստատման աշխատողաց։

Առեւտրական ասպարէզին մէջ եւս լաւ անուն մը ունէր եւ մասնաւորապէս կը պարապէր հանքային կարեւոր շահագործութիւններով։

Երկու Իսրայէլացի օրիորդք, որք Հայաստանեայց եկեղեցւոյ գիրկը դիմած էին, այս առաւօտ մկրտուեցան Ազգ. Հիւանդանոցի մատրան մէջ։ Մէկուն անունը Մաքրուհի դրուեցաւ և միւսինը՝ Վիրգինէ։

Ուշադրութիւն կը հրաւիրեմք Արմաշու Խնամակալութեան կողմանէ հաղորդուած պաշտօնական ազդին վրայ որ հրատարակուած է ի ստորեւ։ Միանգամայն կը ծանուցանեմք թէ ուխտագնացութեան նկատմամբ շրջող զրոյցներն անհիմն են, և թէ ո՛չ մի կողմանէ արգելք դրուած չէ։

ԱԶԴ

Խնամակալութիւն Դպրեվանուց Արմաշու

Մերձակայ ուխտագնացութեանց օրերուն առթիւ Խնամակալութիւնս հարկ կը սեպէ ծանուցանել բարեպաշտ ուխտաւորաց, թէ տեղական կառավարութեան շնորհիւ ճանապարհներու և ուղեւորաց ապահովութեան համար ամէն միջոցներ ձեռք առնուած են։

Վանքին Նոր հիւրանոցին շինութիւնը աւարտելու մօտ է, և գիւղին տուները մեծաւ մասամբ վերստին շինուած են, յորս կարող են պատսպարուիլ բարեպաշտ ուխտաւորներ։

Ճանապարհի և փոխադրութեան միջոցներ ըստ սովորութեան պատրաստ կը գտնուին Իզմիտի մէջ, և ի հարկին պէտք եղած դիւրութիւնները կարող են ստանալ Վանքին գործակատարէն։

Ֆրէնկեան, Փէշտիմալճեան, Հիւնքեարպէյէնտեան, Բարազամեան և Բաշալեան ընտանիքները ցաւօք կը ծանուցանեն թէ՝

ԳՐԻԳՈՐ ԷՖ. ՖՐԷՆԿԵԱՆ

կնքեց իւր մահկանացուն ի սուգ անմխիթար իւր ընտանեաց, ազգականաց և բարեկամաց։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, Հինգշաբթի, 6 Սեպտեմբեր, ի ժամ 4 (Ը.Թ.) ի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ Խասգիւղի ուստից մարմինը պիտի փոխադրուի Էտիրնէ դրան գերեզմանատունը։

5/17 Սեպտ. 1890

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ատենի Պատրիարքարանի

Խասգիւղի Ն. Շահնազար վարժարանի շէնքն վարչական որոշմամբ ի վաճառ հանուած լինելով, ըստ օրինի աճուրդի դրուած են թէ՛ շէնքն գետնովն հանդերձ ամբողջապէս և թէ գետինն ու շէնքին նիւթերն (էնքազ) զատ զատ։

Գնելու փափաքողք կը հրաւիրուին բացի կիւրակէ և տօն օրերէն ամէն օր ժամ 4էն 10 ներկայանալ յԱզգ. Պատրիարքարանն Անցագրատան Տնօրէն Բլատեան Սեպուհ էֆէնտիի, կամ ամէն օր առաւօտներն Խասգիւղի Ս. Եկեղեցւոյ Թաղական խորհրդարանն վաթսուն և մէկ օրեայ պայմանաժամու մէջ, այսինքն մինչ տարւոյս Հոկտ. 24րդ օրն, յորմէ վերջ պիտի կատարուի վաճառման վերջնական գործողութիւնն։

24 Օգոստոս 1890

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Քէրքիւքի նահանգին Դողիչան գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Սիւլէյման էֆէնտի, նախորդ գայմագամ Բէյի։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Դատական նախարար Վսեմ. Րիզա փաշա և Ելմտական նախարար Վսեմ. Ցաքիր փաշա երէկ Բ. Դուռ գնացին և յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Ֆրանսական ու ամերիկեան դեսպանք երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ու Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

ՊԱՐԱՏԱՂԻ ԻՇԽԱՆԸ

Թուրքէ կ'ըսէ թէ Պարատաղի իշխանին մայրաքաղաքս գալու մասին տակաւին պաշտօնական դեկոյց մը եղած չէ Բ. Դրան, և յայտնի չէ թէ ե՛րբ պիտի գայ և ո՛րչափ պիտի մնայ։

ՄՈՒՍԱ ՊԷՅ

Մուսա պէյի ձերբակալման առթիւ հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ Լ. Հէրըլտ իւր երեկի թուով.

Մուսա պէյին ի Կ. Պոլիս վերադարձն այս պահուս քիչ շատ կարեւոր դէպք մըն է, և ամէն տեսակէտով գոհացուցիչ. գլխաւորաբար այնու զի կառավարութեան հաստատամտութիւնը և իշխանութեանց աշալրջութիւնը ցոյց կուտայ։ Մուսա պէյին Կ. Պոլսէ մեկնումը անդէպ միջոցի մը պատահեցաւ և այնպիսի տպաւորութիւն մը յառաջ բերաւ որ թերեւս չի համապատասխանէր դէպքին իրական կարեւորութեան։ Իւր վերադարձ կը ջնջէ այդ տպաւորութիւնը, և այս բան պիտի ամրապնդէ կառավարութեան դիրքը, վասն զի ամէն ոք աւելի եւս տրամադիր պիտի ըլլայ գովելու քաղաքագիտութեան պահանջման համաձայն ընթացքը որով կը վարուին գործերը։

Մուսա պէյ մայրաքաղաքս բերուեցաւ իւր հօրեղբօր՝ Պահրի փաշայի միջոցաւ որ շաբաթ օրը Մուտանիա ղրկուած էր յատուկ շոգենաւով մը եւ կիրակի, միջօրէէն յետոյ, վերադարձաւ Մուսա պէյի հետ։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քարբերդէն կը գրեն թէ, կ'ըսէ Թուրքէ, նահանգին ամէն կողմը կատարեալ անդորրութիւն ու ապահովութիւն կը տիրէ, թէ Ե. զօրաբաժնին հրամանատար Ֆերիգ Ահմէտ Լութֆի փաշա Մշոյ մէջ կազմեալ պահեստի զօրաբաժնին հրամանատար կարգուած ըլլալով, հոն գնացեր է և թէ Քարբերդի ու Տէրսիմի զօրաց հրամանատարութիւնը կը վարէ Մուսթաֆա Նաիմ փաշա։ Քարբերդի կուսակալն հասութից գանձման զբաղելով հանդերձ հանրային կրթութեան յառաջդիմութեան համար եւս կ'աշխատի։

ԹՐԱՄՎԷՅ Ի ՊԷՐՈՒԹ

Հասան էֆէնտի անուն մարդ մը մենաշնորհ խնդրած է Պէրութէն ի Դամասկոս Թրամվէյի գիծ մը հաստատելու համար։ Այս խնդրոյ քննութիւնն յանձնուած է Պետական Խորհրդոյ։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ՀՐԿԻԶԵԱԼՔ

Ինչպէս կը յիշուի Վեհ. Սուլթանն հինգ հարիւր ոսկի շնորհած էր ի նպաստ Սէլանիկի հրկիզելոց։

Արդ, Ն. Վեհափառութիւն հրամայած է որ մինչեւ որ հրկիզեալ վայրերու կանոնաւոր բաժանումը կատարուի և շէնքեր կառուցուին, հրկիզելոց բնակութեան համար առժամեայ տաղաւարներ կառուցուին քաղաքին մօտ Թուլթ Պաղչէսի կոչուած տեղն, որ արքունի սեպհականութենէ կը պատկանի։

Վեհ. Սուլթանն՝ իւր մասնաւոր արկղէն հազար ոսկի եւս շնորհած է այդ տաղաւարներու շինութեան ծախուց յատկացնելու համար։

Ն. Վեհափառութեան այս հրամանները հեռագրաւ հաղորդուած են Սէլանիկի կուսակալութեան։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԱԶԴ

Առողջապահական Վարչութիւն

Առողջապահական Վարչութիւնն այս առաւօտ հետեւեալ շրջաբերական-հեռագիրն ուղղած է առողջապահական կայարանաց.

Որոշմամբ Խորհրդոյս՝ նկատելով որ Հալէպի մէջ հիւանդութիւն ծագած է, սեպտեմբեր 2/14էն յետոյ Իսկէնտէրունի ծովախորշէն (Րաս-Հանզիրէն մինչեւ Գարաթաշ-Պուրնու) մեկնող նաւերը տասնօրեայ քարանթինայի պիտի ենթարկուին մաքրանոց ունեցող հետեւեալ նաւահանգիստներուն մէջ. Պէյրութ, Քլազոմէն (Իզմիրի մօտ) եւ Աֆրիկեան Տրիպոլիս։

Ընդհանուր Քննիչ

ՏՐ. ՔՕԶՕՆԻ

ԵՂԵՌՆԱԿԱՆ ՓՈՐՁ ՄԸ

Երէկ առաւօտ սպանութեան փորձ մը կատարուեցաւ Րէժիի ընդհ. տնօրէն Պ. Ֆրանք Օպուանոյի վրայ։

Պ. Օպուանօ, որ Պէօյիւքտէրէ կը բնակի, Վերին Վոսփորէն եկող թ. 17 շոգենաւէն ելած էր իւր որդւոյն հետ և հազիւ քանի մը քայլ առած, երբ յանկարծ Մարքօ Պէնտա անուն մարդ մը, որ կամուրջին վրայ դարանի կեցած էր մէկ երկու ժամէ ի վեր, րէվոլվէրի հարուած մը պարպեց։ Պ. Օպուանոյի որդին տեսնելով Պէնտայի շարժումը, վայրկենական արագութեամբ բռնեց անոր թեւէն, այնպէս որ հարուածը վրիպեցաւ և հայրն անվտանգ ազատեցաւ։ Երիտասարդը ժամանակ չ'ունեցաւ չարագործին երկրորդ հարուած մըն ալ պարպելու, վասն զի ձեռքի հովանոցին կոթովը սաստիկ հարուած մը իջուց անոր գլխուն և [illegible] գետին փռեց։ Այս միջոցին, համախմբեալ բազմութիւնն և ոստիկանք յարձակեցան Պէնտայի վրայ որ ձերբակալուելով Ոստիկանութեան Դուռը տարուեցաւ, ուր կը մնայ առժամապէս մինչեւ որ որոշում մը տրուի իրեն նկատմամբ, վասն զի աւստրիական հպատակ է։

Ոստիկանութեան Նախարար Նազըմ պէյ անձամբ հարցաքննեց չարագործը և հրաւէր ուղղեց Պ. Օպուանոյին ներկայ գտնուելու այս առաջին հարցաքննութեան։

Մարքօ Պէնտա երեք տարի առաջ Րէժիի Նազըրի պաշտօն կը վարէր յԱֆրիկեան Տրիպոլիս, և հրաժարական տալէ յետոյ ուզած էր նորէն իւր պաշտօնի գլուխն անցնիլ, բայց մերժողական պատասխան ստացած էր։ Երկու տարի շարունակ անյաջող դիմումներ ընելէ յետոյ, ոխ պահած էր Պ. Օպուանոյի դէմ։

ԱՆՑԱԳԻՐՔ

Ներքին գործոց նախարարութիւնը հրահանգ ուղղած է որոց որ անկ է ծանուցանելով որ Թուրքիոյ Ժողովուրդէն մայրաքաղաքս և այլուր երթեւեկող ուղեւորաց երթեւեկութիւնն արգիլուի, եթէ անցագիր չունին և կամ եթէ իրենց ունեցած անցագիրն արձանագրուած չէ։

ՏԱՆԿ

Զմիւռնիոյ լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Տանկը երեւան ելած է Այտընի մէջ, սակայն շատ թեթեւ կերպիւ կը ճարակի։

ՍԻԼԻՎՐԻԻ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌԸ

Այս առաւօտ Ոստիկանութեան Նախարարութեան կողմէ հետեւեալ պաշտօնական ազդն ստացանք.

Ոստիկանութեան Նախարարութիւնը, նկատելով որ մայրաքաղաքէս Սիլիվրիի տօնավաճառը գնացողներէն անցագիր չպահանջուիլն այլ եւ այլ անկարգութեանց տեղի կուտայ և նկատելով որ կարգ մը նաւաձիգ շոգենաւեր մինչեւ Եէտի Գուլէ գտնուած ծովեզրէն ճամբորդներ կ'առնուն, պարագայ մը որ կրնայ ցաւալի արկածներու տեղի տալ, Սիլիվրի գնացողներուն կը ծանուցանէ թէ արգիլուած է առանց անցագրի Սիլիվրի երթալ ինչպէս նաեւ ծովեզրերներէն նաւաձիգ շոգենաւներ նստիլ և թէ այս առթիւ հարկ եղած պատուէրները տրուած են ոստիկանութեան պաշտօնէից եւ միանգամայն տեղեկութիւն տրուած է Նաւահանգստի վերատեսչութեան։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ ՄԸ

Ըստ տեղեկութեանց [illegible], Պէշիկթաշի ոստիկանութիւնն իմանալով որ ի Ղալաթիա Արդաստի փողոց Միհրան անուն գինեպանի մը խանութին վրան գտնուած սենեակին մէջ վնասակար գրութիւնք և այլն կը գտնուին, նախընթաց առաւօտ այդ սենեակը կոխեց և գտնուած թուղթերը գրաւելով, տէրերն եւս ձերբակալեց։

ԲԱՆՏԵՐՈՒ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ

Դատական նախարարութեան պատժական գործոց տնօրէն Ճէլալ պէյ, որ իբրեւ կայս. կառավարութեան պատուիրակ ներկայ գտնուած էր ի Պետրսպուրկ գումարեալ բանտերու համաժողովին, տեղեկագիր մը մատուցած էր ձեռնհաս իշխանութեան։

Արդ, այս տեղեկագիր Պետական Խորհրդոյ դատական ճիւղին անդամ Էքրէմ պէյի նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովի մը կողմէ քննուելէ յետոյ ներկայացուեր է Նախարարաց Խորհուրդին, որ իւր կողմէ մատուցեր է զայն Վեհ. Սուլթանին։

ՍՏԱՑՈՒԱԾՈՅ ԴՐԱՒՈՒՄ

Մինչեւ ցարդ նօտարք (Մուքավէլէթ Մուհարրիրի) դատախազին խնդրագրէն առաջ դրաւի ենթարկել կուտային հակառակ կողմին կալուածներն։ Արդ, ձեռնհաս իշխանութիւնը հրահանգ ուղղեց ամէն կողմ թէ յետ այսորիկ դատարանաց գործադիր պաշտօնեայք պիտի կատարեն այդ գործողութիւնը։

ՆԱՒԱՐՇԱՒ Ի ԴԱՏՐՔԷԼՑ

Ընդ բարձր հովանաւորութեամբ Վեհ. Սուլթանին, մեծ նաւարշաւ մը կազմակերպուած է որ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ շաբաթ, 8/20 սեպտ. Մօտայի ծովախորշին մէջ։ Կարգադիր մասնախումբն, որուն կը նախագահէ Ծովային նախարար Վսեմ. Հասան փաշա, ամէն նախապատրաստութիւն տեսած է այս նաւարշաւին ուրիշ տարիներէն շքեղագոյն ընծայելու համար։

Հանդիսականաց նոր դիւրութիւն մը ընծայելու համար, Մասնախումբը Մախսուսէի շոգենաւ մը վարձած է որ ծովախորշին մէջ պիտի կենայ նաւարշաւի միջոցին։ Այդ շոգենաւի մուտի տոմսի գինն է կէս ոսկի մէկ մարդու համար. իսկ մէկ ոսկի վճարողն իր հետ երկու կին տանելու իրաւունք ունի։

Լըյտոն և Պուրտոն տան կողմէ սեղան պիտի պատրաստուի շոգենաւուն մէջ, Սեղանի մասնակցելու համար պէտք է վճարել մէկ մէճիտ։

Թէբրանէլի նուագածուաց խումբը պիտի նուագէ նաւարշաւի միջոցին։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Կիմանանք թէ սեպտեմբեր 4/16ի օրը տեղացած հեղեղանման անձրեւներուն պատճառաւ, Եարըմ Պուրկազի և Մուսթաֆա-փաշայի գաւառակներուն մէջ, Էտիրնէի մօտ, ծանր ողողումներ յառաջ եկած են։ Երկաթուղին փնասուած է մէկ քանի տեղ և կառախումբերու երթեւեկը դադրած է։ Եարըմպուրկազի մօտ պատահած փնասները նոյն օրն իսկ կրցած են դարմանուիլ, բայց Մուսթաֆա-փաշայի կողմէ նորոգութեան աշխատութիւնք յամրապէս կը յառաջանան, յարատեւ անձրեւներուն պատճառաւ։ Կը յուսացուի սակայն թէ ուղին նորէն ազատ պիտի ըլլայ այս իրիկուն Կ. Պոլսէն մեկնող կառախումբին առջեւ։

Վեհ. Սուլթանի լուսանկարչապետ Ապտուլլահ եղբարք պատրաստած են Փարիզու Սէնթ Պարպ վարժարանի այլ և այլ մասերու լուսանկարներն, որք մատուցուած են Ն. Վեհափառութեան։ Այս լուսանկարներ պիտի բաշխուին մայրաքաղաքիս բարձրագոյն վարժարանաց։

—Երէկ իրիկուն կամուրջէն Մագրի գիւղ ուղեւորող շոգենաւին մէջ մէկ քանի քսակահատներ կնոջ մը 4—5 ոսկի արժող ոսկի ժամացոյցը չորթեցին։

—Սիլիվրիի մօտ Ձիւթիկ ագարակի պաշտօնեայ Ահմէտ էֆէնտի, որ գինքն առեւանգող աւազակաց ձեռքէն ազատած էր պահանջուած փրկանքը վճարելով, բաւական նեղութիւններ քաշած է։ Ահմէտ էֆէնտիի որոյ կրած տառապանքներն արդէն դէմքին վրայ յայտնի կ'երեւին, մազերն ու մօրուքը, որ առաջ սեւ էին բաւական ճերմկցած են։ Ահմէտ էֆէնտի գիշեր ցերեկ Ահեռլու Պուրկազի ու Սթրանճաի լերանց վրայ աւազակաց հետ թափառեր է, ստիպուած ըլլալով ամէն ժամ տեղ փոխել։ Աւազակներն այդ միջոցին Արեւելեան Րումէլիի կողմերէն երկու հոգի եւս առեւանգելով մեծաքանակ փրկանքներու փոխարէն թող տուեր են։

Ահմէտ էֆէնտի այս իրիկուն մայրաքաղաքս պիտի գայ Ադրիանուպոլսոյ կառախումբով։

—Աթէնքէն Թուրքէի ուղղեալ նամակ մը կը հերքէ տեղւոյն [illegible] լրագրոյն անլուրը թէ Սէլանիկի տեղական կառավարութիւնն արգիլած ըլլայ հելլենական [illegible] շոգենաւուն Սէլանիկ բերած նպաստներուն տեղւոյն հրկիզելոց բաշխումը։ Նամակագիրը կը յայտնէ թէ այդ նպաստներ տեղւոյն յանձնաժողովին կողմէ ընդունուելով անմիջապէս բաշխուած են հրկիզելոց։

—Զմիւռնիոյ լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ Մախսուսէի [illegible] ու [illegible] շոգենաւները նոր զինուորներ առնելով անցեալ հինգշաբթի առաւօտ Կրէտէ ուղեւորեր են։

—[illegible] մարտանաւի հրամանատարին կողմէ Ծովային Նախարարութեան ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ մարտանաւն այս երկուշաբթի օր Եոգոհամայէն ճամբայ ելած է մայրաքաղաքս գալու համար։

—Մանիսայի պարսկական փոխ-հիւպատոս կարգուած է Խասմ էֆէնտի, Թարգման պարսկական հիւպատոսարանին Զմիւռնիոյ։

—Երէկ ժամ հինգին միջոցները Քեաղատխանէի կողմերն յորդառատ անձրեւ տեղալով Քամանթոռի աղիւսի գործարանին յատուկ երեք մակոյկներ ընկղմեցան, սակայն նաւաստիք ազատուեցան։

—Արքունի Նաւարանին մէջ [illegible] շոգենաւին համար շոգեմեքենայ մը շինուելու վրայ է։ Այս շոգեմեքենայ պիտի ունենայ 45 ոտք երկայնութիւն 4 ոտք խորութիւն, 7 ոտք լայնութիւն և 10 տակառաչափի տարողութիւն։

—Կայս. պատուակալ Թիկնապահ գերմանացի Ֆոն Շլիկէն փաշա, որուն պաշտօնավարութեան պայմանաժամն աւարտած է, երէկ իւր հայրենիքը պիտի ուղեւորէր, սակայն ուրբաթ օր կայս. պալատ գտնուած պահուն կայս. Իրատէ մը հաղորդուեցաւ որ կը հրամայէր իրեն շաբաթ մը յետաձգել իւր ուղեւորութիւնը։

Ֆոն Շլիկէն փաշա օսմանեան ծառայութեան մէջ մնած օրէն ի վեր երկու անգամ պայմանաժամն աւարտած և նորոգուած էր։

—Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը, տեղեկանալով որ Այտընի երկաթուղեաց ընկերութիւնը Բունթաի կողմերը քարափին վրայ շինութեանց ձեռնարկեր է, երէկ հեռագրաւ ծանոյց Այտընի կուսակալութեան արգիլել այդ շինութիւնները։

—Պելճիական դեսպան Պ. Փորշկրաւ և Պ. Մաք Տօնալտ երէկ առաւօտ Պրուսա ուղեւորեցան զբօսական պտոյտ մը կատարելու համար։

—Եւրոպիոյ բոլոր լրագիրք կը հերքեն այն լուր, իբր թէ իտալական կառավարութիւնը մտադրութիւն ունեցած ըլլայ Բարիզ փոխադրել Կ. Պոլսոյ դեսպան Պառոն Պլանը։

—Միջերկրականի Ֆրանսական նաւատորմին հրամանատար Տիւբէրէ ծովակալը շաբաթ օրը մայրաքաղաքս կ'սպասուի։

—Քանի մը օրէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուի Էյֆէլի հռչակաւոր աշտարակը շինող Փրանսացի ճարտարագէտ Պ. Էյֆէլի աղջիկը, իւր ամուսնոյն՝ Պ. Բիշխոնիի հետ։ Պ. և տիկին Բիշխոնի Պրուսա պիտի երթան և անտի մայրաքաղաքս դառնալէ յետոյ, Ֆրանսա պիտի ուղեւորին, Քորֆու և Աթէնք հանդիպելով։

—Պետական Խորհրդոյ նախագահ Բարձր. Արիֆի փաշա երէկ չկրցաւ իւր պաշտօնատեղին երթալ։

—Եանեաի կուսակալ Ֆէրիգ Ահմէտ Հըֆզի փաշա ի մօտոյ պտոյտ մը պիտի կատարէ Պէրաթի ու Երկէրիի գաւառաց մէջ։

Կրթական նախարարութեան բողոքներ եղած են Եանեաի կրթական գործերուն համար, որք քննութեան մը ենթարկուելու կարօտ են։ Կուսակալութիւնը տեղեկանալով որ Երկէրիի մէջ գողութիւններ պատահած են, ազդու հրամաններ ուղղած է տեղական կառավարութեան։

—Հռչակաւոր բժիշկ Տօքթ. Քոնսթանթէն Բոլ նախընթաց օր քննեց Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին խորհրդական Շէֆգաթի էֆէնտիի հիւանդութիւնն և դարմանման նոր եղանակ մը ցոյց տուաւ։ Շէֆգաթի էֆէնտիի հիւանդութիւնն այս օրերս բաւական թեթեւցած է։

—Մախսուսէի [illegible] շոգենաւն երէկ մայրաքաղաքս բերաւ չորս հարիւր աւելի նոր զինուորներ։

—Երէկ իրիկուն անծանօթ մարդ մը Մոմխանէի առջեւ մակոյկ մը նստելով ռուսական շոգենաւ մը գնացած պահուն ծովն ինկաւ, սակայն անմիջապէս ազատուեցաւ։

—Նախընթաց գիշեր ոստիկանութեան պաշտօնեայք ի Ղալաթիա պարապ գետնի մը մէջ վիրաւորեալ մարդ մը գտան, որ արքունի Նաւարանի գործաւոր մըն էր Մէհմէտ անուն։ Ոստիկանք այս մարդը հիւանդանոց փոխադրելէ յետոյ չարագործին խուզարկութեան ձեռնարկեցին։

—Զմիւռնիոյ մէջ երիտասարդ մը սրճարանապետ մը սպաննած էր կռուի մը առեն և ձերբակալուած։ Երիտասարդին նշանածն զգածուելով այս դէպքէն ինքզինքը թունաւորած և անձնասպան եղած է։

—Կ'ըսուի թէ անցեալ օր Պէպէքի բարձանց վրայ մէկ քանի չարագործներ որսորդի մը վրայ յարձակեր և քարկոծելով թեթեւապէս վիրաւորեր են զնա։ Ոստիկանք այժմ այդ չարագործները կը փնտռեն։

—Տարտանէլի մօտ Էսկի Սթամպոլ անուն տեղը հնութիւնք պիտի խուզարկուին։ Կայս. Թանգարանին պաշտօնեայներէն Ղալիպ պէյ երէկ Տարտանէլ ուղեւորեցաւ այդ խուզարկութեանց ներկայ գտնուելու համար։

—Յառաջիկայ շաբաթ օր պիտի սկսին Իրաւագիտական վարժարանին դասախօսութիւնք։ Աշակերտաց պարտին նոյն օրուան առաւօտուն ժամ 3½ին ներկայ գտնուիլ ի վարժարան։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Երկաթուղւոյն ողողման պատճառաւ եւրոպական Սուրհանդակը չհասնելով մայրաքաղաքս ժամանել, Կ. Պոլսոյ Գործակալութիւնը չէ կրցած այս օրուան համար մեզ հեռագիր պատրաստել։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 5 Սեպտ.

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միջագ. Ս.) Սերի	Գ. Կ.	20 29
Պորսային գոցուելէն վերջ	»	20 27½
Պէրայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելուն	»	20 30½
Կէս օրին	»	20 26

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	61 20
Այս առաւօտ	61 26
Կէս օր	61 21

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A Սերի	Գ. Կ.	43 ½
	B »	»	25
	C »	»	20 30¼

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԻ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ.	Լր.	5 5
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ.	»	9 27
Բանք [illegible]	»	»	7 7
[illegible]	»	»	5
Թրամվէյ	»	»	510
Րումէլի երկաթուղի		Ֆր.	79¾
[illegible] Լավրիոնի	Գ. Կ.		137

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	Ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 9
Անգլիական ոսկի	»	110 10
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	107 20
Իմփէրիալ	»	91 15
Ֆլորին	»	51 16
Ռուպլի թղթադրամ	»	7 5
» արծաթ	»	95
Մէճ. արծաթ. (տարր)	»	107 38
Վէշլիկ	»	108
Չինգնոց	»	102 20
Մեթալիք	»	100 10
Բաշաֆէյէ	»	13 10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 16 Սեպտեմբեր, ժամ 3 վայրկ. 40 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3%	95 50
» » 4½%	106 50
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սերի Դ.	19 32½
Օսմանեան երկաթուղի	81 25
» Րէժիի բաժնեթուղթք	323 75
Բանք Օթոման	647 50
Քրէտի Լիօնէ	810
Իտալական Ռանթ 5%	95 95
Հելլենական 5%	476 25
Պրիօրիթէ Թիւրք (1890)	418 75
Եգիպտական միացեալ	495
Բանք տը Բարի	867 50
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	472 50
Սուէզի ջրանցք	2427 50
Սպանիական արտաքին	— —
Րիօ Թինթօ	677 50
Մեռիտիոնալ	715
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 26

Լոնտոն, 16 Սեպտ. ժամ 6 վայրկ. — երեկոյ

Անգլ. քոնսօլիտէ	95 9/16
Օսմ. » Սերի Դ.	19 1/16
» » » Ա.	43 ½
» » » Բ.	25
» » » Գ.	19 1/16
Փոխառութիւն 1877	103 ½
Բանք Օթոման	15 ¾
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	97 ¾
» առանձ. (բրէֆէրանս)	103 ¾
Տայրա Սանիէ	84 ¼
Տօմէնիալ (փոխառ. Րօթշիլտ)	102 ¼
Հելլենական 5%	94
Մոնօբոլ »	78 ½
Ռուսական 1889	99 ½
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 26½

Վիեննա, 16 Սեպտ. ժամ — վայրկ —

Օսմանեան երկաթուղի	անընթեռնլի
» Րէժիի բաժնեթուղթք	138 75
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	112 40

Պէրլին, 16 Սեպտ. ժամ — վայրկ —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 37½
Ռուսաց թղթադրամ	261 75
Օսմանեան երկաթուղի	81 50
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սերի Դ.	19 20

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ և Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի մնան յառաջիկայ շաբաթ, 8/20 սեպտեմբեր։

ԱԶԴ

Արեւելեան Տնտեսական Միութեան մէջ ունեցած պաշտօնս այսօրուընէ սկսեալ դադրեցուցած եմ։ Փ. ՇԱՏԱՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Աշխարհահռչակ երկրախոյզ Պ. Սթէնլիի «Ուղեւորութիւնն ի Խաւարական Ափրիկէ» որ Արեւելքի մէջ իբր թերթօն հրատարակուելով այնքան անյագութեամբ յափշտակուեցաւ հասարակութենէն, այս անգամ գրքոյկի ձեւով, և մէջն ունենալով մի յատուկ քարտէս ուղեւորութեան վայրացն, հրատարակութեան ելած է Բիւզանդեան գրատան կողմանէ, Արեւելքի մաքուր տպագրութեամբ, և նուէրի համար ալ մասնաւոր գեղեցիկ կազմով, եւ կը վաճառուի ի գին 3 դահեկանի, նոյն գրատան մէջ, Սեղրոս խան թիւ 5, Ղալաթիա, և ամէն գրավաճառաց քով։

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ արձակ եւ ոտանաւոր ընտիր գրուածոց, աշխարհիկ լեզուաւ, հանդերձ ծանօթութեամբք (ՄԻՆԱՍ ԳԱՐԱՄԱՃԵԱՆ), Մասն առաջին։

Սոյն երկասիրութիւն կրնայ իբր առաջնորդ ծառայել մաքուր և ընտիր աշխարհաբար գրելու ի պէտս դեռավարժ ուսանողաց։

Երկրորդ մասն ընդ մամլով է, և պիտի հրատարակուի ընդհուպ։

Գին 3 ղուրուշ։ 2—2

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԱՖԻՈՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ, 26 յուլիս

Գեր. Աբրահամ եպիսկոպոս Մամիկոնեան դեռ կը մնայ տեղս. ազգայնոց կողմէն իբր վեց հարիւր ստորագրութեամբ հանրագիր մը մատուցուած է Պատ. Թաղ. Խորհրդոյ՝ յորում կը խնդրուի որ Ն. Գերապատուութիւնն հոս մնալով յորդորէ ժողովուրդը՝ շինել Ազգ. բաղնիքը որ կէս թողուած է և բանալ աղջկանց վարժարան մը զոր փակած ենք երեք տարիներէ հետէ. Թաղ. խորհուրդը համակամ լինելով ազգայնոց խնդրանաց, յայտնեց եղելութիւնն ի Պատրիարքարան և կը ջանայ հրաման ստանալ ի լրումն իրենց փափաքանաց.

Մեծ. Յովհաննէս աղա Մանուշեան որ գովելի եռանդեամբ աշխատեալ կը նպաստէ միշտ Ազգ. շինութեանց, 400 ոսկի դրած է ընդ ստորագրութեամբ Թաղ. Խորհրդոյ. այս գումարով պիտի շինուի երկու քարաշէն մթերանոց՝ որոց միոյն վարձքը պիտի յատկանայ քաղքիս երկու եկեղեցեաց և միւսինը Ազգ. վարժարանի. շինութեան համար հարկ եղած գետնին մեծ մասը գնուած է արդէն յիշեալ բարերարին կողմէ՝ որ կը խոստանայ առաւելուլ այս գումարը ի հարկին.

Ազգ. վարժարանը չէ բարեկարգ և հետեւաբար չորս ամիսներէ ի վեր ծախսուած չուրջ 150 ոսկիներ յօդս ցնդած են. Հոգաբարձութիւնը չի գործեր ըստ պարտ և պատշաճին և ցաւալի է որ անդամոց կուսակցութեանց մէջ կը յամրանայ սակաւթիւ՝ այլ ունեւոր և անկողմնակալ ոգւով գործող պատանեաց ձայնն.

Քաղքիս ոստ. դրամատան տնօրէն կարգուեցաւ Մեծ. Սէթ էֆ. Այանեան փոխանակ իւր հօրեղբօր Խաչատուր էֆ.ի, որ կաթուածահար կնքած էր մահկանացուն յունիս 10ին. Սէթ էֆ. ուսեալ և բարեկիրթ երիտասարդ մ'է և օժտեալ այն բնատուր ձիրքերով զորս կը պահանջէ իւր այժմեան կացութիւնը.

Հայ մը առուտուրի համար շրջակայ գիւղեր երթալով անհետ եղած էր. սոոր վրայ տեղւոյս կառավարութիւնը ղրկեց ոստիկանաց խումբ մը որ յաջողեցաւ գտնել երկու աւազակներ, որոցմէ մին սպանած են իսկ միւսը կիսամեռ վիճակի մէջ է և կը խոստովանի թէ իրենք կողոպտած և սպաննելով սպրած են յիշեալ հայն.

Գիւղորէից ոմանց մէջ կովերու հիւանդութիւն կայ.

Ամսոյս 24ին Սանտըգլը գաւառակին մէջ գիւղերանց հրդեհ ծագելով 17 տուն և երկու խանութ այրեր են.

ԿԷՕԼՃԻԿ ԵԱՅԼԱ 23 օգոստ.

Ամսոյս 21ին տեղւոյս լճին մէջ վերստին արկած մը պատահեցաւ. մեր թիւրք հայրենակիցներէն մէկը իւր ձին լուանալու համար մէջը մտած էր բայց անզգուշութեամբ խոր տեղը յառաջանալով խեղդուեցաւ. հետեւեալ օրը գիւղացիք նաւակաւ ուռկան մը ձգելով լճին մէջէն դիակը դուրս հանեցին.

Կէօլճիկ՝ երբեմն Լիւգիոյ (Այտըն) պետութեան Սարդիկէ մայրաքաղաքին բնակչաց ամառանոցն էր, ինչպէս պատմութիւնը կ'աւանդէ, որուն վերջին թագաւորը Կրեսոս իւր ճոխ գանձերով հռչակուած էր 567 թուականին նախ քան զՔրիստոս. Յիշեալ ամառանոցը Սալէհլիի երկաթուղւոյ կայարանէն կամ Սարդիկէի աւերակներէն 4—5 ժամ իսկ Էօտէմիշէն 3 ժամ հեռաւորութիւն ունի, և վերջինէն 2000 մեթրոյ բարձրութիւն ելլելով՝ աչաց առջեւ կը ներկանայ լաւ մարգագետիններ, խնձորենի ծառեր և այլ պտղաբեր ծառեր. ասոնց մէջտեղը ընդարձակ լիճ մը կը զարդարէ, ուր միշտ թագաւորող քաղցր զեփիւռը ոչ միայն ամառ ատեն մարդս կը զովացունէ այլ եւ լճին կապոյտ ալիքները շարժուն վիճակի մէջ կը դնէ. վերջապէս իւր առողջ օդով և ցուրտ աղբիւրներով՝ ամառանոցներուն թագուհին է. Ց. Թ.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 25 օգոստ.

Կիրասոնյ ազգային վարժարանը բաւական մեծ կորուստ մ'ունեցաւ՝ իւր Տնօրէն-Ուսուցչին Գալուստ էֆ. Մալաթեանի հրաժարմամբը.

Մալաթեան էֆ., որ ծանօթ է մեր ուսուցչական մարմնոյն ընտրելագոյն անդամոց՝ իբրեւ առաքինի երիտասարդ, և իբրեւ ժրաջան մշակ, կատարեալ անձնուիրութեամբ ծառայեց երեք տարի Կիրասոնյ կրթական գործին. Մանկավարժական դրութիւնն եթէ չկրցաւ լիովին ի գործ դնել — միջոցները կը պակսէին — գէթ կրցաւ օգտակար ուղղութիւն մը տալ վարժարանին, ուղղութիւն որ կը համապատասխանէր քաղաքին կրթական պէտքերուն. Իւր համեստ և անբասիր վարքով օրինակ մ'էր աշակերտաց՝ բարոյականի այն մեծ սկզբանց որք մեծ տեղ մը գրաւած էին դպրոցական ծրագրոյն մէջ.

Անվհատ աշխատեցաւ նա, համբերելով սին դատափետութեանց, որոց շատ անգամ ենթակայ եղաւ, մինչ չընելով պայքարներու, որ ժողովրդեան այս կամ այն դասուն մէջ մերթ ընդ մերթ կը յառնէին ընդդէմ իւր և վարժարանին, եւ միայն սպասելով վախճանին, այն է՝ աշխատութեան պտուղը տեսնելու հաճոյքին.

Կիրասոնյ ժողովուրդը չհամակրեցաւ իրեն, որովհետեւ չէր գիտէր սին ցոյցեր ընել, այլ լուռ մնջիկ կը գործէր դպրոցին մէջ, և դպրոցէն դուրսի ժամանակը ընդհանրապէս կ'անցնէր աշխատութեան սենեկին մէջ.

Ցաւ ի սիրտ հեռացաւ Մալաթեան էֆ. շուքելով անձնուիրութիւն անձնուրացութեան տանիլ, այլուր մատուցանելու համար իւր ծառայութիւններ, այսինքն այնպիսի ժողովրդեան մը մէջ, ուր կարելի լինէր նոյն աշխատութեամբ աւելի արդիւնք յառաջ բերել անարգել.

Կար սակայն փոքր մաս մը Կիրասոնյ ժողովրդեան մէջ, որ կը գնահատէր Մալաթեան էֆ.ի ծառայութիւններն, և ահա ատոնց թարգման ըլլալով կը փութամ շնորհակալութիւն յայտնել հրապարակաւ Մալաթեան էֆ.ի՝ փոխարէն իւր անխոնջ ջանից և արդիւնաւէտ պաշտօնավարութեան.

ԱՐՄԵՆԱԿ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՍՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԲՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գ.

ԿԱՀԱՒՈՐՈՒՄՆ

Այս վերնագրոյն տակ մեր գրածները անտարակոյս մեծաւ մասամբ անլսելի պիտի մնան քանզի երբ յանուն առողջապահութեան խօսիմ, ինձ պիտի պատասխանեն յանուն նորաձեւութեան. արդ նորաձեւութիւնն և առողջապահութիւնը գրեթէ միշտ երկու երդմնեալ թշնամիներ եղած են, որոնք իրարու դէմ մղած պատերազմին մէջ հարիւրին իննսուն անգամ նորաձեւութիւնը յաղթանակած է. բայց գէթ ի հանդարտութիւն խղճի մըտաց նորաձեւութեան ամենէն վնասակար սովորութեանց վրայ խօսինք.

Նախ և առաջ կը բողոքենք ընդհանրապէս ընկալեալ սովորութեան մը դէմ այն է գետինը, պատերուն, սեղաններուն վըրայ, և ամեն տեղ գորգեր, ծածկոյթներ դնել. բոլոր ասոնք աչաց հաճելի, սիրուն և փայլուն են, բայց հակառողջական են, որովհետեւ շատ մը [illegible] այդ գորգերու, ծածկոյթներու հիւսուածոց մէջ կ'ապաստանին, օդին մէջ ծածանեալ բոլոր անվնաս կամ վնասաբեր փոշիներ գետնի գորգին վրայ կը ժողովին, որ իւր տակ դիզուած փոշին յաւիտեան կը պահէ. լաւ մաքրեալ և մաքուր պահուած տախտակամածը հազար անգամ լաւ է ըստ առողջապահութեան քան այս գորգեր և ծածկոյթներ. ընթերցողք անշուշտ կ'զգան թէ ես իրաւունք ունիմ, սակայն ընկերական երեւակայեալ պահանջմանց հարկին ներքեւ չեն անսար այս խրատներ. յա՛, և ես ալ ըստ քաղաքավարութեան չեմ պնդեր. բայց, կ'աղաչեմ, գոնէ նորաձեւութիւնն առողջապահութեան հետ հաշտեցնելու նպատակաւ հետեւեալ յանձնարարութեանս անսացէք. այն է թէ ձեր գորգերու և ծածկոյթներու, դրան վարագոյրներու եայլն փոշին գոնէ շաբաթը մի անգամ թօթափեցէք, ասի ամենաշարկաւոր է.

Ներկեալ փայտակերտք վնասակար են, քանզի գործածուած ներկերը կապար, սնդիկ և զառիկ կը պարունակեն որոնցմէ երկարատեւ (chronique) թունաւորութիւն յառաջ կրնայ գալ.

Շատ վտանգաւոր են նաեւ արուեստական ծաղիկներն, որոնք իբր զարդ սենեկաց մէջ կը պահուին քանզի այս ծաղիկներու կանանչ գոյնը միշտ զառիկի բաղադրութեամբ տրուած է. իսկ բնական ծաղիկներն անվնաս են ցորեկ ատեն բայց գիշերը ածխային թթու կ'արտաշնչեն որ առողջութեան վնասակար է, մանաւանդ երբ այսպիսի ծաղիկներ ննջարան սենեկաց մէջ գտնուին.

Պատերու ներկեալ թուղթերը թէպէտ սենեակ մը լաւ կը զարդարեն, սակայն իրենց գոյնը ընդհանրապէս առողջութեան վնասակար քիմիական աղերով շինուած ըլլալուն, մանաւանդ կանանչ գոյնը որ կապարի կամ զառիկի բաղադրութեամբ է, հաստատուած է թէ այդ թուղթերու վրայէն որ և իցէ պատճառաւ ներկի փոշիներ օդին մէջ ծածանելով շնչառութեամբ մեր թոքերուն մէջ կը մտնեն և թունաւորութեան նշաններ յառաջ կը բերեն. Տուն մը որչափ պատերու մէջ փորուած շատ պահարաններ ունենայ զգեստի, անկողնոյ համար, տան տիկնայք այնչափ լաւ կը դատեն այդ տուն, այո՛, բնակութեան մասին, բայց ո՛չ ըստ առողջապահութեան. այս պահարաններ զգեստներ կամ անկողիններ կը պարունակեն, որոնք գործածութեամբ կէս աղտոտ և կամ խոնաւ ըլլալով, հոտեր կը բուրեն պահարանին մէջ որ ընդհանրապէս պատուհան չունի և օդը միշտ հոն ապականեալ է և փոխելն դժուար. ուստի շարժուն պահարաններ ամեն տեսակէտով նախամեծար են, իսկ անկողինները պէտք է որ պահարանին մէջ դրուելէ առաջ լաւ մը հովահարեն և պահարանն ալ պատուհան մը ունենայ որ օդը միշտ փոխուի. Անկողինն, որ քնացող մարդուս գիշերուան զգեստն է ինչպէս նաեւ հիւանդին, մասնաւոր խնամոց առարկայ լինելու է. երկաթեայ անկողինն և առաձգական մետաղեայ մահիճն (sommier) մեծ առաւելութիւններ ունին, ամեն օր կրնան մաքրուիլ և հովահարիլ, փայտէ և յարդէ շինուած անկողնոց նման մլուկներու նախապատրաստեալ բոյներ չեն, փոշիներու և ժանդահոտութեանց պահող ապաստարաններ չեն. փետրով լի անկողին երբեք գործածելու չէ քանզի շատ տաք պահելով միշտ կը քրտնցնէ, ինչ որ առողջութիւնը կրնայ խանգարել. Տղոց սենեակներու մէջ երբեք զիրենք վիրաւորել կարելի եղած կարասի լինելու չէ. տղաք անգիտութեամբ հետը խաղալով կամ անոնց ձեռք դպցնելով կրնայ շրջել ու զիրենք վիրաւորել, ինչպէս են սուր ծայր ունեցող կամ դիւրաւ շրջելի կարասիք, լուցկի եւն. Սենեակներու մէջ լըւացուելու և կամ զարդարանաց համար գործածուած սեղանը պէտք է մարմարիոնով ծածկուած լինի և աղտոտ ջուրերը կա՛մ ուղղակի կոյանոցը թափին և կամ գրականտիկով ծածկեալ և կափարիչով երկաթեայ դոյլի մը մէջ. այս լուացրան լաւ է անկողնոյ սենեակին մօտ մասնաւոր խցիկի մը մէջ զետեղել ուր լոյս և օդ մտնէ և որուն յատակը մաքրել խիտ կտաւով մը ծածկուած լինի և իբր հանդերձարան չը գործածուի. Հակառակ պարագայի մէջ խոնաւութիւնը և հոտերը զգեստուց կը թափանցեն. բաց աստի այսպիսի մութ սենեակներու մէջ ճրագով մտնելն անզգուշութեամբ դիւրավառ կտաւէ շինուած զգեստ մը բռնկցնելու վտանգն ունի, այն ատեն լաւ է լուացարանը անկողնոյ սենեակը դնել քան թէ այնպիսի խցիկի մը մէջ ուր լոյս և օդ բնաւ չեն մտներ. վերջապէս թախանձանօք կը յանձնարարենք թէ տան մը ամենափոքր անկիւնն անգամ աչքի երեւցած տեղւոյ մը չափ մաքուր պահելու է. փայլուն հիւրանոց մը և աղտոտ սենեակներ ունենալը, աղտոտ ճերմակեղենաց վրայէն մաքուր և նրբին զգեստ կրել կը նմանի. Ահա այս է կահաւորման մասին մեր բոլոր գրածը. ինչպէս որ կ'երեւի առողջապահութիւնը նորաձեւութիւնը չ'արգիլեր, ընդհակառակն իրեն հետ կը միանայ երբ մարդկային անձին առողջութեան վնասաբեր չէ. քանզի առողջապահութիւնը միայն մարմնոյ առողջութիւն չը քարոզեր այլ նաեւ մտաց առողջութիւն. առողջ մարմնոյ մէջ միայն առողջ միտք կրնայ բնակիլ. առողջապահութիւնը կը պահանջէ որ նորաձեւութիւնն իւր հետ քայլ առնու և ո՛չ թէ իւր դէմ, ուրեմն զարդարեն մեր տուները և ճաշակաւոր կերպով կահաւորեմք զայն, պայմանաւ որ նորաձեւութեանց մէջ առողջութեան վնասակար եղածները կարենանք վանել մեր տուներէն.

Դ.

ԼՈՅՍ

Անտարակոյս շատ հեռի չ'ենք այն ժամանակէն ուր ամեն կերպ լուսաւորութեանց պիտի յաջորդէ ելեկտրական լուսաւորութիւնը, որ ամեն տեսակէտով լաւագոյնն է, բայց քանի որ ներկայ սերնդեան համար կը գրենք պէտք է որ արդի լուսաւորութեանց վրայ քանի մը խօսք գրենք. Ջրածնի և ածխոյ տարբեր բաղադրութիւններն, ինչ վիճակ որ ունենան հաստատուն, հոսանիւթ, և կամ կազային լուսաւորութեան համար կրնան գործածուիլ. բայց ամենէն աւելի գործածուածներն հաստատուն, ճարպաւոր մարմիններն են, կէտ ձկան ճարպը (sperma ceti), մոմը, ճրագուի թթուն (acide stéarqne). եզան և ոչխարի ճրագուն, ձկանց կամ հունտերու մզքրուած իւղերն ալ լուսաւորութեան համար կը գործածուին. Նաւթի կամ կպրոյ իւղը ալգոհոլի կամ եթերի խառնելով իբր հոսանիւթ կազ կը գործածուի, վերջապէս օդային կազը, որ քարածխոյ թորումէ յառաջ կուգայ, ջրածնի և ածխոյ բաղադրութիւն մը լինելով, ամենէն աւելի լուսաւորութեան համար կը գործածուի. Բոլոր այս մարմիններ տարբեր արդիւնք ունին թէ յառաջ բերած լուսոյ փայլութեան և թէ այրումէ գոյացեալ մարմնոց մասին. այս վերջինք սենեակին օդն ապականելու կը նպաստեն հզօր կերպիւ. մէկ հազարակրամ ճրագուի թթուն վառելով չորս առ հարիւր ածխային թթու կը թափէ յիսուն խորանարդ մեթր սենեակի մը մէջ. Ամենայն ինչ լաւ հաշուելով տան մը բոլոր սենեկաց մէջ օդային կազ ունենալը լաւագոյնն է, միայն թէ մի քանի զգուշութիւնք պիտանի են. Նախ օդային կազը վառելիք սենեկին մէջ մի օդափոխի գործի հաստատելու է, քանզի կազը վառելով ո՛չ թէ միայն սաստիկ տաքութիւն, այլ նաեւ վնասակար կազային մարմիններ յառաջ կը բերէ. երկրորդ, խողովակներն իրարու հետ խնամքով կցուած լինելու են որպէս զի կազը խոյս չտայ. իսկ եթէ խոյս տայ իւր նողկանք պատճառող հոտը զինքը կը մատնէ. այն ատեն կազը օդին հետ պայթուցիկ խառնուրդ մը կը շինէ որ մեծամեծ վնասներ կրնայ յառաջ բերել. երբ տան մը մէջ կազի փախուստ մ'ըլլայ զայն առանց ճրագի փընտռելու և դուռ ու պատուհան բանալու է, այնպէս որ կազով լի սենեակին օդը դրսի օդին հետ փոխուի, յետոյ ճարպ քսուած քուրջի մը կտորով փախուստի ծակը գոցելու և լուր տալու է կազարանի գործաւորաց. Գէշ շինուած ծայրեր գործածելու չէ որոնք օդին մէջ չը վառուած կազ կը թափեն որուն ամենաթեթեւ հետեւանքն է գլխու ցաւ եւ նողկանք պատճառել. բաց աստի ապակէ շինուած ծխանի մը մէջ վառելու է որպէս զի կազը ամբողջովին վառի և բոցը միշտ միեւնոյն բարձրութեամբ մնայ. Համարացոյցը (compteur) մութ և նեղ տեղ մը զետեղելու չէ այլ ակներեւ տեղ մը և լայն տախտակէ սնտուկով մը պաշտպանելու է. Ծորակներն երբեմն իւղոտելու է որպէս զի դիւրին գործածուին. վառելու համար նախ ընդհանուր ծորակը բանալու է և յետոյ ճրագը ծայրին մօտեցնելով իրեն յատուկ ծորակը բանալու է որով ամենեւին չվառուած կազ խոյս չտար, իսկ մարելու համար դարձեալ նախ ընդհանուր ծորակը և յետոյ ամեն մէկ ծայրին մասնաւոր ծորակները գոցելու է. եթէ այս վերջին զգուշութիւնը զանցառուի ամենածանր հետեւանքներու տեղի կը տրուի.

Շատեր կազով կամ մոմով լուսաւորութիւնը նախամեծար կը համարին, երբեք այս կերպ լուսաւորութիւն անպատեհութիւն մը չունի. լուսոյ համար գործածելի իւղը թափանցիկ և յստակ լինելու է, իւղը պարունակող շիշին բերանը գոց պահելու է որ օդը զայն չապականէ. ընկոյզի իւղը լուսաւորութեան համար գործածելու չէ քանզի կծու է. լամբարի գործածութիւնը քիչ մը խնամք կը պահանջէ. եթէ պատրոյգը շատ բարձր ըլլայ կամ շատ սեղմուած ըլլայ իւղը շատ ծանր վեր կ'ելլայ. իսկ եթէ շատ թոյլ ըլլայ շատ իւղ կուտայ. երկու պարագայի մէջ ալ լամբարը շատ լոյս չուներ և օդը շատ կ'ապականի. քանզի առաջին պարագային մէջ իւղը քիչ լինելով պատրոյգն ինք կ'սպառի և հոտ կ'ունենայ, իսկ երկրորդին մէջ շատ իւղ լինելուն՝ լամբարին մէջէն անցած անցած օդի հոսանքը զայն ամբողջովին չայրեր և կը հոտի. անհաւասար և կամ անբաւական կերպով կտրուած պատրոյգը դողդոջուն լոյս կ'ունենայ և ծուխ կ'արձակէ. Երբեմն լամբարը կը ծխի ոչ թէ պատրոյգը հաւասար կերպով չը կտրուած և կամ իւղը լաւ տեսակ չը լինելուն, այլ պատրոյգին տեսակը աղէկ չը լինելուն համար, այն ատեն պատրոյգը զօրաւոր քացախի մէջ թաթխելու և յետոյ չորցնելու է. քարիւղով լուսաւորութիւնը պարզ իւղով լուսաւորութեան վրայ առաւելութիւն մը չունի, առանց զայն դատապարտելու կը յանձնարարենք լաւ զտեալ քարիւղ գործածել. լուսամփոփի (abat-jour) խընդիրն ալ լռելեայն չ'անցնինք. եթէ լուսամփոփը թափանցիկ է պէտք է կանանչ ըլլայ. եթէ անթափանցիկ է պէտք է ներքին կողմը ճերմակ և անփայլ ըլլայ.

Ճերմակ մոմերն անվնաս են, բայց գունաւորները շատ ժամեր վառելու չէ, քանզի իրենց գոյնը թունաւոր բաղադրութեամբ տրուած է, մանաւանդ կանանչ գոյնը զառիկ կը պարունակէ և վառելով օդին մէջ զառիկի բաղադրութիւն մը կը թափէ որ սխտորի հոտ ունի.

ՏՐ. Գ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

ՔՕՐԷԱ

Քօրէա Ասիոյ նուազ ծանօթ երկիրներէ մին է. հին աշխարհի ծայրը եւ Հնդիկ ծովերու խորը գտնուող այդ թերակղզին դեռ եւս Չինու և Ճարոնի նըման Եւրոպիոյ հետ առեւտրական հաղորդակցութիւն հաստատած չէ. Քօրէա տեղական բարբառով Չիօ Սիէն կը կոչուի, որ չինական Չաօ-Սիէն, պայծառութիւն առաւօտեան, Արեւելք նշանակող բառն է. Կլիման ընդհանրապէս ցուրտ է, հողմոց և անձրեւաց եղանակը օգոստոսին կը սկսի.

Քօրէայի թագաւորութիւնը 8 նահանգներու (Do) բաժնուած է զորս կը կառավարեն [illegible] կոչուած կուսակալներ. Իւր մայրաքաղաքն երեք տարբեր անուններ ունի. Քիանկ-Ճա, Սէուլ և Հանկ Իանկ որք կը նշանակեն՝ մայրաքաղաք, արքայանիստ քաղաք և արքայական ամրոց. Այդ քաղաքին բնակիչը 200000ի մօտ է. Քօրէացիք դեղին ցեղէ են, սակայն աղնուականաց գոյնը աւելի փայլուն, դիմագծերը կանոնաւոր և մօրուքնին սպիտակ ցեղին նման է.

Պուտտայականութիւն կը դաւանին և լուսաւորեալ դասուն կրօնքը Կոնֆիւկիոսի փիլիսոփայութիւնն է.

Մինչեւ 1880 Քօրէա բոլորովին գոց էր օտարաց, սակայն 1880ին Ճարոն արտօնութիւն ստացաւ Ֆուզան նաւահանգիստը մտնելու. Յայնժամ բարենորոգմանց հակառակ մասը, ժողովուրդը գրգռեց և թագաւորը, Ճարոնի հիւպատոսն ու նաւահանգստին մէջ գտնուող մէկ քանի Ճարոնցիները սպաննեց (1882 յուլիս). Անմիջապէս ճարոնական բանակ մը Քօրէա ելաւ. բայց Չինացիք այս կնճիռներէն օգուտ քաղելով, իրենց հակառակորդ Քօրէացիները ձեռք ձգելով, արդարութիւն ի գործ դրին. Այն ատեն 1882 սեպտեմբեր ամսուն Քօրէայի թագուհին Ճարոնի կառավարութեան հետ դաշնագիր մը կնքեց որով բազմաթիւ նաւահանգիստներ Ճարոնցւոց կը բացուէր և տարեկան մեծկակ գումար մ'ալ հատուցանել կը խոստանար Չինական տէրութեան երաշխաւորութեան ներքեւ. այս վերջնոյն պաշտպանութիւնը Քօրէայի վրայ պաշտօնապէս ճանչցուած է. Անգլիա, Ամերիկա և Գերմանիա եւս իրենց նաւերուն համար արտօնութիւն ստացած են այդ երկրին նաւահանգիստները մըտնելու, բայց Ֆրանսա դեռ ստացած չէ այդ արտօնութիւնը իւր միսիօնարներն հոն մտցնել ուզելուն համար.

Քօրէայի ընդհանուր տարածութիւնը 218192 քառակուսի հազարամեդր է եւ բնակիչը տասն ու կէս միլիոնէ աւելի է.

Ամուրիները մազերնին մէկ հիւսկէն մ'ընելով ետեւնին կը ձգեն, և երբ ամուսնանան գլխներնուն վրայ կը փաթթեն. Կանայք արանց չափ գեղեցիկ չեն. Արք ուղղաձիգ քիթ, չիտակ ծնօտ, թեթեւակի ցցուեալ այտեր, սեւ ու փայլուն աչքեր, թաւ յօնքերով, սեւ, երկար ու ցանցառ մօրուք ունին, բերաննին ընդհանրապէս փոքրիկ կ'ըլլայ. Իսկ կանայք ըստ մեծ մասին գեղեցիկ չեն. լայն ճակատ, տափակ քիթ, աչքերնին մազերնուն մօտ, մեծ բերան և լայն ծնօտ՝ Քօրէացի կնոջ մը տիպարն է. Ամուրի կանայք ալ իրենց մազերը կը ձգեն, և ամուսնացեալք գլուխնին փաթթելէ զատ չինծու մազերով ալ կը մեծցնեն զայն. Եւ այդ աճագին գլխազարդերով իրենց . . . գեղեցկութիւնը կ'աւելնայ. Ամուսնացեալ կանայք մեծ վերարկուի մը մէջ ամբողջովին փաթթուած դուրս կ'ելնեն, եւ միայն աչքերնին կ'երեւայ այն ալ փողոցը տեսնելու համար. այդ վերարկուները կանաչ մետաքսէ կ'ըլլան ընդհանրապէս, ի Սէուլ՝ միայն ամուսնացեալ կանայք դուրս կրնան ելնել գիշերները. գեղեցիկ սեռին այս իրաւունքը վայելել ուզող արք ոստիկանութեան կողմէ անմիջապէս կը ձերբակալուին. օրէնքն այսպէս է.

Արքայական պարուհեաց խումբը շատ ստուար է, ասոնց հագուստները զանազան և շատ փայլուն գոյներով ներկուած են և պարած ատեննին ձեռքերնին գըտնուած թասերու դաշոյնները այնպէս իմն կը շարժեն որ այլ եւ այլ եղանակներ կը հնչուի.

Ինչպէս ծայրագոյն Արեւելից ամեն կողմը նոյնպէս և ի Քօրէա բազմակնութիւնը արտօնեալ է, թէպէտ միշտ առաջին կինը իւր յաջորդաց վրայ առաւելութիւններ ունի.

Երբ ութ տասը տարեկան տղայ մը ծնողքէն զրկուելով որբ մնայ, քսան տարեկան աղջկան մը հետ կը կարգեն զինքը, որ միանգամայն իշխանութիւն կ'ունենայ տղուն ընչից հսկելու, նոյնը կ'ընեն նաեւ որբ աղջկանց համար. Երկու սեռէ այս ամուսին-տղայք ամուսնացեալներու նշաններն ու իրաւունքները կը կրեն.

Քօրէայի եզերքէն անցնող բազմաթիւ Եւրոպացիներէն դեռ ոչ ոք մտած է Սէուլէն անդին անցնիլ. Վերջերս Ֆրանսացի մը Պ. Շարլ Վարաթ առաջին Եւրոպացին եղաւ Քօրէան և Ֆուզան քաղաքներէն անդին անցնող, որով ամենէն աւելի ծանօթութիւն ունեցած է այդ երկրին բնակչաց վարուց, սովորութեանցն ու ազգագրութեան վրայ. Պ. Վարաթ հարուստ ըլլալով Ֆրանսայի մէջ միշտ կը շրջէր, այսպէս ճամբորդելու փափաք մ'ալ ծնաւ յինքն և որոչեց աշխարհիս չորս մասերն ալ այցելել.

Իւր մէկ ճամբորդութեան միջոցին Ճարոնը շրջելէ յետոյ Քօրէա կ'անցնի եւ ի Քէմուլբօ ցամաք կ'ելնէ. Հոն երեք ձի և երկու մարդ, որոց լեզուն իսկ չը գիտեր, հետն առնելով Սէուլ կ'երթայ. Հոն ալ փոքրիկ կարաւան մը կը կազմէ որ 12 մարդէ և 8 ձիէ կը բաղկանար. եւ կը սկսի յառաջանալ այնպիսի ճամբէ զոր ոչ ինք և ոչ իւր ուղեկիցք գիտէին, և նամանաւանդ սով ժամանակ ըլլալով աւազակաց խումբեր կազմուած էին ասդ անդ.

Պ. Վարաթ իւր ճամբորդութեան միջոցին բազմաթիւ ծանօթութիւններ, ազգագրական կարեւոր գրութիւններ և հազարաւոր լուսանկարներ հաւաքած է որոցմով ուզած ժամանակը ծայրագոյն Արեւելից վրայ հետաքրքրաշարժ ուսումնասիրութիւններ պիտի կրնայ հրատարակել.

Պ. Վարաթ Քօրէայի ճամբաներուն վրայ բազմաթիւ արձաններ տեսած է, որոց ամեն մէկը առասպել մ'ունի եղեր. Մասնաւորապէս կը յիշատակէ հաս մ'որուն արձանները շատ ստուար և 2 մեթր ալ բարձր են եղեր. Ասոր առասպելը այսպէս պատմած է իւր մէկ բարեկամին.

Լուսնոյ Բրդ. օրը Տէրութեան աւագանիներէն մին՝ Չանկ, իւր դուստրը կանչել տուաւ և ըսաւ ներա.

«Աղջիկս, եթէ գիւղացի մը լաւ հունձք ունենայ, զայն իրեն պահելո՞ւ է թէ դրացիներէն կամ բարեկամներէն մէկուն տալու է.

—Հա՛յր, այդ ի՞նչ տարօրինակ հարցում է, պատասխանեց դուստրը, հարկաւ իրեն և իւր ընտանեացը համար պահելու է.

—Շատ լա՛ւ, հաւանութիւնդ առի, դուն ալ իմս պիտի ըլլաս, որովհետեւ դուն ալ իմ հունձքս, իմ պտուղս ես»

Եւ ամուսնացաւ ներա հետ. Հետեւեալ օրը յուսահատութենէն անձնասպան եղաւ խեղճ աղջիկը.

Ասոր վրայ Քօրէայի մէջ մեծ երաշտութիւն մը տիրեց, և հակառակ թագաւորին և ժողովրդեան մատուցած հազարաւոր զոհերուն երկինք անգութ մընացին և բազմաթիւ անձինք մեռան սովէն. Յայնժամ թագաւորը բոլոր բարձր պաշտօնատարները ժողովի կոչեց, եւ արդէն արեգակը բոցակէզ կը փայլէր, երբ խորհրդարան մտաւ Նախարարն Չանկ, ամենուն զարմանաց առարկայն եղաւ. գլխարկը սպիտակ ցօղով ծածկուած էր. Թագաւորը զինքը ձերբակալել տըւաւ, և չարչարանքով դատաստանէ մը յետոյ խոստովանեցաւ թէ իւր դստեր ամուսինն էր. Անմիջապէս կտոր կտոր ըրին զինքը եւ յօրինակ այլոց արձանները կանգնեցին.

Վ. ԳԱԼՐԱՔՃԵԱՆ

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

([illegible])

ՍԿԻՒՏԱՐ

(Հնգետասաներորդ տարի)

Վարժարանս իւր ԺԵ տարեշրջանը թեւակոխեց սեպտեմբերի սկիզբն.

Աշակերտաց վերամուտը և նորոց ընդունելութիւնը սկսան սեպտեմբեր 3, երկուշաբթի օրէն.

Դասուց սկզբնաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ սեպտ. 10, երկուշաբթի առաւօտ.

[illegible]

5—5 162 Ռ. Յ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

ՀԱՄԱԶԳԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ, ՕՐԻՈՐԴԱՑ

Վարժարանս վերստին բացուեցաւ այս երկուշաբթի, 3 սեպտեմբեր

Այս առթիւ խնամակալութիւնս պատիւ ունի ծանուցանելու թէ Օր. Ա. Պ. Քիլմեան, հեղինակ այլ և այլ Փռանսերէն երկասիրութեանց և ի վերջոյ՝ դասատու ի Կլասքօ, [illegible] որ, ըստ վերջին յայտագրոյ վարժարանին, վարժարանիս համար յատկապէս հրաւիրուած էր ի Պոլիս, պիտի սկսի իւր դասախօսութիւններն և ի մասնաւորի նոր դաս մը առնին տնտեսութեան՝ որուն ներկայ կրնան գտնուիլ վարժարանին նախկին աշակերտուհիք և այլ փափագող օրիորդք.

Թէ այս դասուն ներկայ գտնուիլ եւ թէ նորէն աշակերտ արձանագրուիլ ուզող օրիորդք կրնան դիմել ամեն օր մինչեւ կէսօր, առ Տիկին Տեսչուհին, ի վարժարանն, Լալէ փողոց, Թիւ 11, Բերա.

4—6

ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԵՆԵՏԿՈՅ

Ի Գալաթ [illegible]

Վարժարանս վերստին սկսաւ իւր տարւոյս ուսումնական շրջանն սեպտեմբերի 3ին՝ երկուշաբթի օր. Նոր աշակերտաց ծնողք կամ խնամակալք կրնան Տեսչութեան հետ խօսակցիլ ի Սեղբոս խան (Կալաթա Փէրշէմպէ բազար) երեքշաբթի եւ ուրբաթ. Իսկ չորեքշաբթի միացեալ օրերուն՝ ուղղակի վարժարանին մէջ ի Գալաթ գիւղ. 6—5

Վալս Տէլիսիէօզի ջուրն, Թիւ 1 աղբիւր, կալաքարային պէքարպօնադներով աւելի հարուստ է քան Վալ Սէն Ժանը, և ասկից զատ կը բովանդակէ երկաթի աղեր, որք մարմինը կը զօրացնեն փոխանակ տկարացնելու.

Վալս Տէլիսիօզներու ընդհանուր մթերանոցն է ի Բարաքէօյ, Տէյիրմէն խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս.

Վալս Տէլիսիէօզներու գինն է 60 ղրուշ 12 շիշերուն համար, որք կը յանձնուին տունը, կամ շոգենաւուց եւ երկաթուղւոյ կայարանները. 25 շիշերը 112 ղրշ. 50 շիշոց սնտուկը 216 ղրուշ.

604 8—9

ՀՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Տպարան եւ Գրատուն

[illegible]

Ն. Ճ. ԱՐԱՄԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Զագմաճըլար Եօգուշու

Ցակըրեան խան, Թիւ 8, 9, 10, 11

Պատիւ ունիմ ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ բարեյիշատակ Հօրս՝ Ճանիկ Արամեանի հիմնած Տպարանին՝ զոր ցարդ օտար ձեռքեր կը վարէին՝ այս անգամ ուղղակի մեր վարչութեան ներքեւ առած եմ:

Այս առթիւ պէտք եղած միջոցներն ի գործ դրած եմ յիւրի գոհացնելու համար զամեն անոնք՝ որք բարեհաճին իրենց վստահութեամբ պատուել զմեզ:

Տպարանիս մէջ կը գտնուին Հայերէն, Տաճկերէն, Գաղղիերէն, Յունարէն, Պուլկարերէն եւայլ ամեն լեզուէ տառեր՝ իրենց պարզ եւ զարդարուն տեսակօք: Ինչպէս յառաջ ևս այսու եւս ամենամեծ խնամով պիտի տպագրուին ամեն տեսակ գրքեր, ինչպէս նաեւ Հրաւիրագիրներ, Այցեքարտեր, Նամակագլուխ, Մահազդեր եւայլն, եւն:

Տպարանս իրեն նշանաբան ընտրած է Գնոյ չափաւորութիւն, պարկեշտութիւն, փութաջանութիւն եւ այն ամեն հանգամանքներ որք յատուկ էին Ճանիկ Արամեան Տպագրատան: Կը հրաւիրուին Պաշտ. Հեղինակք եւ Արգոյ Ազգայինք փորձով հաստատել մեր բանձերն:

ՆԵՐՍԷՍ Ճ. ԱՐԱՄԵԱՆ

ԾԱՆՕԹ.— Գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք ամենայն ճշդութեամբ եւ փութով կը կատարուին:

ՍԻՄՈՆ ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆ

ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ

Ընտիր Գրուածոց

Ազգային եւ Օտար Մատենագրաց

(Արձակ և Ոտանաւոր)

Սոյն ընտիր գործն ցարդ հրատարակուած հաւաքածոյներու մէջ առաջին տեղը կը բռնէ, ունի ճոխ պարունակութիւն մի ընտիր դասակարգութեամբ՝ շարադրութեան և հետաքրքրական ուսանողաց համար. Երկասիրողն Եւրոպացի մեծ հեղինակաց հետեւողութեամբ յաջողած է լաւագոյն մեթոտով մի առաջնորդել զաշակերտս յաւուռն աշխարհիկ լեզուի.

ՀԱՒԱՔԱԾՈՅՆ կը բաղկանայ երկու մասերէ. Ա. մասին մէջ կը բովանդակին գեղեցիկ հատուածներ, պատմական և նկարագրական գրուածներ, առակներ, եւն. Գինն է 3 դահեկան. իսկ Բ. մասին մէջ՝ որ առաջնոյն կրկինն է ու մեծադիր, կը պարունակէ մեծ մասամբ անտիպ գրուածներ, գրագիտական գլխաւոր կանոններ, 35 հայ հեղինակաց համառօտ կենսագրութիւններն, առածներ, բարոյական իմաստներ, բառագիտական ծանօթութիւններ եւն եւն. Գինն 7 ուկէս դահեկան. կը ծախուին ամէն հայ գրավաճառաց քով.

Սոյն գործոյն կեղծ օրինակներէն զգուշանալու համար բաւ է միայն կարդալ գրքին ճակատն.

ՍԻՄՈՆ ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆ. 164

ԱԶԴ

Անտալուզիա շոգենաւը, Նաւապետ Համլին, Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի ամսոյս 18ին. ԷՆՏ. ԼԱՖՈՆՏԷՆ

Գործակալ Անտալուզեանի ընկ.

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷՅԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Երգադ վէ հուպուպաթ անպարլարը իչիւն ալընաճագ ֆասուլեա, նոհուտ, հընթա, տարը վէ մըսըրըն միւնագասալարընա պաշլանաճաղընտան թալիպ օլանլարըն բազար վէ չարշէնպիհ կիւնլէրի Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

3 իյլուլ 306

600 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պրուսաթա տէրտէսպիթի ինչա օլան մէքթէպի խասսի իչիւն ձէթմիշ պէշ սանթիմ արզ վէ թուլընտա վէ օն իքի սանթիմ գալընլըղընտան աչագը օլմամագ վէ իյլուլը ղայէսինէ գատար մէքթէպէ քեամիլէն թէսլիմ իտիլմէք իւզրէ միւնագասասը գօնուլան իքի պին տաէտ տէօշէմէլիք թախտասընըն պէհէրի օթուզ պէշ ղուրուշա մաղալլինտէքի թալիպի ճուհէթինտէ պուլունտուղընտան վէ իյլուլըն թօղուզընճը բազար գունը գաթ'ի կիւնիւ օլտըղընտան թալիպ օլանլարըն Պապը Սէրասքէրիտէ ինչաաթ տայիրէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր.

4 իյլուլ 1890

Նօ. 3 1—3

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000 — **"ՖԻՆԻՔՍ"** — Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 51

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԽԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերև։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 » 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » » » 12,773,779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՐԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր Ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ 3

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ · Պոլիս, Պաղչէ—Գաբու, Անմնիատիս խան.

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԻՐԱՍՔԷՐԻ

Մուպայիա օլընաճաղը վէ խուլըն խուշինեի կինի գարարը գամիխի միրիւէճէկի եմլիւքէ իյան օլընան իքի խուգ էմլի պին փիյէ պուզգատերն նէվմի մէջքիւր եօրմէրա միւստարք օլմաղ իլէ գարարը գամիխի միրիւէճէկի մէջքիւր մրդատր տախի խուգ պին փիյէն թէնզիլ գըրնարագ պէհէր փիյէսի ալթմըշ ղէօշի գրուշ ձն փարախ թալիպի իւզէրինէ պույընդը օլարըզըտան վէ խուլըն ալթընար փէնդշէնպիհ կինի թէքրար պիր մինարատա գարարը գամիխինին իխաոր վէ ռէֆիղինենի կինի սամի ռոգուղա գաղար խուգաւ պէշ թէնզիլի գապուլը մուզարրէր պուլընդըղըն պինաէն իխտարընա թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

4 Իւլ 1890
Նօ. 2 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԻՐԱՍՔԷՐԻ

Դօսօղա մէվգրինտէն եազօֆա մէվգրինէ պուլունան սաաֆիրի չահնէ իչուն մաղզինէէ մէվգրիի մունագասաէ պուլունան էրզագը միւթէնէփիա վէ սաիրէնին պուրաճա ի թասրիա թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

1 Իւլ 1890
Նօ. 1 3—3

ՄԱՐԱՎԻԼԻԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ծաւէտ կը ջնջէ խորշոմներն և ամէն կերպով յառաջ եկած ալիքները։ Կ'անհետացնէ ծաղկի նշանները, ցաներն, արևէն թողած պիսակները ևյլն։

Դէմքին կուտայ երիտասարդութեան ամէն հրապոյրները։ Դէմքին ամէն ներքին խնամոց համար ճանկաշքն գինու։

Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչն է Պ. Ֆ. Պէյլիս, Թըն-ալթըն խան, Պոլիս։ Ընդհանուր մթերանոցն է Եաուէնա Տորատանօ, Ղալաթիա, Սիւ. փողոց գոլըքթըր, Վալվէրտի փողոց, —Նէյրէրի զգուշանալու համար, գիտել միայն մթերանոցին։ 33

ՊՈՒՏԱՓԷՇԹԻ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ

(ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ) ԱՂԲԻՒՐ

1885ին Հունգարիոյ Մայրաքաղաքի Տիեզերական ցուցահանդէսին մէջ յառաջդիմութեան, մրցման կարողութեան եւ արտածման մեծ միտալն ստացած է, զոր այդ ցուցահանդէսին դարաւոր նշանակած էին իբր առաջին մրցանակ մաքրողական հանքաջրոց համար։

Այս աղբիւր մեծագոյն մրցանակներն պատուած է բնն ցուցահանդէսի մէջ. կը փայլի եօթն ոսկեայ եւ արծաթեայ միտալներով բայց աւելի բժշկական աշխարհին հաւանութիւնն կը վայելէ իւր ազդուութեան և անվնասութեան զարմանալի կարողութեան համար։

ՖՐԱՆՍՈՒԱ-ԺՕԶԷՖ աղբիւր վկայեր գրաւոր տուած է Փարիզի բժշկական Ակադեմիայէն և Լոնտոնի համալսարանէն. բաց աստի, այս ջուրն առաջին փոխած կը յայտնէ ինքզինքը. Այս ջուրին վրայ առաջարկներ կը դրուին բոլոր մեծ քաղաքներու, գլխաւոր դեղատանց և Պոլսոյ դեղատանց մէջ։

Նմանօրինակ ուրիշ ջրերու հետ շփոթութեան առաջքն առնելու համար, խնդրուած է միշտ փնտռել «Ֆրանսուա-Ժօզէֆ» մաքրողական ջրին նշանը որ կը գտնուի ամէն շիշերուն վրայ։

ԳԻՐՄԱՆԵՑԻՔ ՄԻՆՉ ՋՈՒՐՆ

FRANÇOIS JOSEPH

ՊՈՒՏԱՓԷՇԹ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ)

Խորաքաղցրիւ եղանակի ամէնէ պատուական մաքրողական համար։

ԱՄԷՆ ՏԵՂԷՔ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

Կը գտնուի Տ. և Մ. Մէղիրի և Ս. Փրինգիտեա Պոլիս, Ս. Գասպարեանց և Ա. Թիթիա Ղալաթիա, Յ. Փանդալ ի Բերա. Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալն է Պ. Ֆ. Պէյլիս, ի Պոլիս։ 34

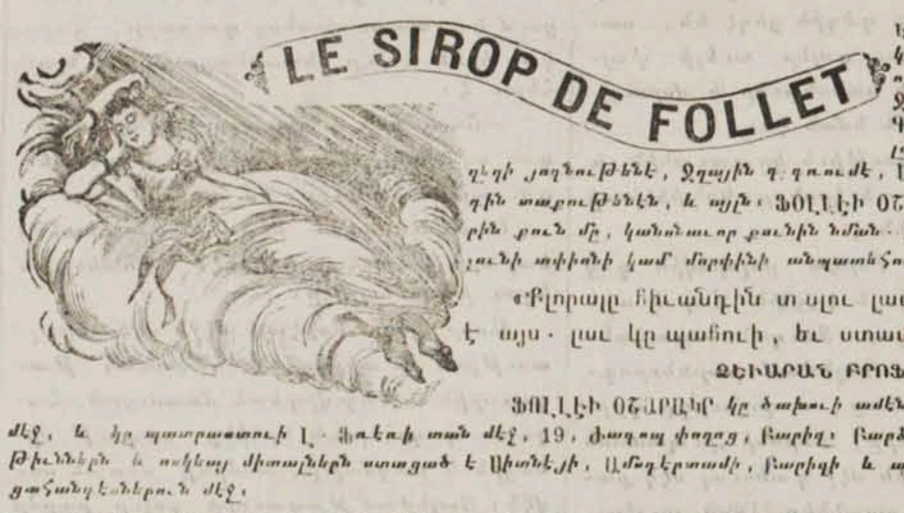

Կ'անհետացնէ ցաւերը կամ քնատութիւնն որ յառաջ կուգան Ջղացաւէ, Յօդացաւէ, Գլխացաւէ, Շնչարգելութենէ, Հազէ, Ուղեղի յոգնութենէ, Ջղային գրգռումէ, Մտահոգութենէ, Օդին տաքութենէն, և այլն։ ՖՕԼԼԷԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կուտայ խաղաղ քուն մը, կանոնաւոր քունին նման. իւր գործածութիւնը չունի ափիոնի կամ մորֆինի անպատեհութիւններէն ոչ մին։

«Քլօրալը բերանով տալու լաւագոյն եղանակն է այս. լաւ կը պահուի, եւ ստամոքսը չգրգռեր»։

ՃԵՒԱՐԱՆ ԲՐՈՖ. ՊՈՒՇԱՌՏԱՅԻ

ՖՕԼԼԷԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը ծախուի ամէն երկու գեղատանց մէջ, և կը պատրաստուի Լ. Ֆռէռի տան մէջ, 19, Ժագօպ փողոց, Բարիզ։ Բարձրագոյն վարձատրութիւններն և ոսկեայ մետալներն ստացած է Սիտնէյի, Ամստերտամի, Բարիզի և այլ միջազգային ցուցահանդէսներու մէջ. 64

ՈՍԿԵԱՅ ԵՒ ԱՐԾԱԹԵԱՅ ՎԵՑ ՄԻՏԱԼՔ — ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄՆ ՍՏԱՄՈՔՍԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ — ՊԱՏՈՒՈՅ ՎԿԱՅԱԿԱՆ 1872 ՓԱՐԻԶ

ՏԻՖԼԻՍԻ ԳԻՆԻ 107

Ֆրանսայի և օտար բժշկաց 4000է աւելի ներբողական վկայութիւնք կ'ապացուցանեն ազդեցութիւնն այս գինիին, որ Ալիքանթէի գինիին չափ ախորժահամ է։

[illegible]

Կեդրոնատեղի՝ ԾԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՒՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

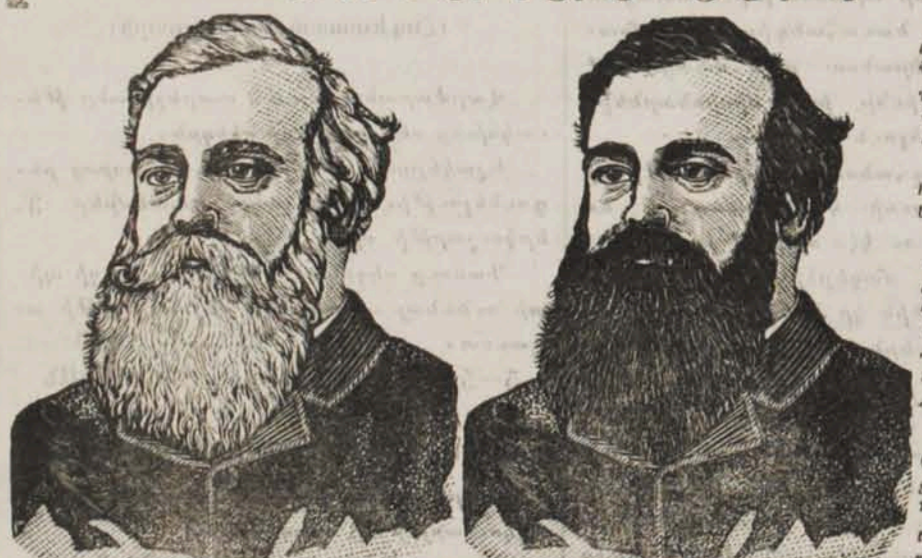

Նոր գիւտ մազերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ հիւթի գործածութեան և կամ լուացքի.

ԾԱՂԿԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Բաղկացեալ միայն արմատներու և խոտերու հիւթէ։ Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյն կամ թանձր սևի։

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկն մ'ր չափ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ. իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամէնէն բնական երևոյթը տալ և ամենեն ուշադիր դիտողն ի գիտի հանել. կը կասեցունէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ թեփէ կ'անհետացնէ և նոր այժ կուտայ մազային մորթին։ Ուշադրութեամբ կարդալ։

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Սրուակն երերցնել գործածելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն դնել ափսէի մը մէջ, յետոյ բարակ սպունգ մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած սպունգով մը թեթև կերպով մազերուն վրայ անցունել զայն, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջին։ Ապա գլուխը բաց պահել մինչև որ հեղուկը ցամքի։ Բոլոր մազերը մէկ չլլալով, առանց մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամը բաւ է։ Եթէ մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թուխ կ'ըլլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն ամրօրէն պահելու համար կը բաւէ երկու չորս շաբաթն անգամ մը հեղուկէն գործածել։ Նոյն եղանակը գործածելու է մօրուքին և պեխերուն համար։ Պէտք կայ գլուխը լուալ գործածութենէն առաջ կամ ետքը։ Միայն գիմքն և ձեռները լուալ տաք ի գզուշութիւն։

Ծան. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործածութենէն ետք, գլուխը լուալու է ջեր մը ուլօղով. առա գլխուն քսելու է այդ ներկին մէջ թեթեւապէս թրջած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վ.պվօտա, Պաղչականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլի Թրամվէյին, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 601

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԼԵՐԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային Թղթատարատան վրայի յարկը

Այս նշանաւոր գործատունն որ արժանաւոր համբաւ մի ստացած է ի մօտ, այս ձմրան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելումն մի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգլիական, Գերմանական եւ Պելճիքական բերքերու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ որ են՝ օձիք համար ամէն տեսակ ճերմակեղէնք, բանուածք, կիսագեստ, քոլիքս, փորէ, թաշկինակ, սեղանի պիտոյք, շապիկ, շապիկներ, ասամանք, փլանէլ կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդապիտոյներ, աւելցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ։

Հասարակաց զուարճութիւնը կը գրաւէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքէթներն կանանց օրիորդաց և աղջկանց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու չափով յօրինուած են։

Յաւելումն մի բրած է նաև պատրաստած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ծախ է այնքան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոցա ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ ապրանքին։ Կը գտնուի նաև մինչև 16 տարեկան աղջկանց համար ամէն տեսակ զգեստներ բալթօներ խիստ չափաւոր գիներով։ Կը ծախուին մեծ եւ փոքր քանակութեամբ.

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ 8

ՀԱԶԻ ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

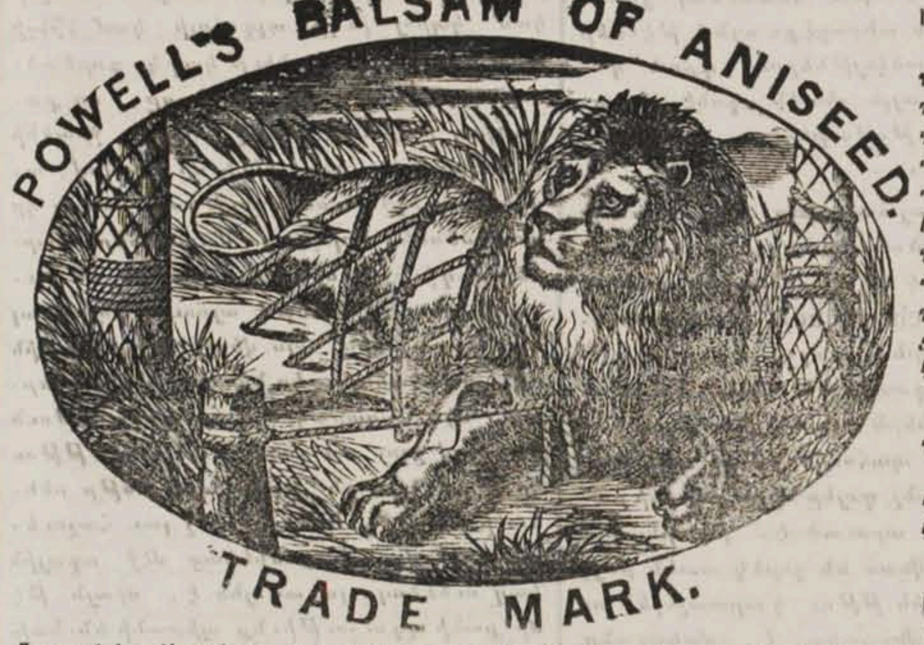

ՇՆՉԱՓՈՂԻ Ե ԽՈՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը մինչև կը հասնի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բաուէլ կ'ընդունի անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ Թագուհւոյն ՆԷՊԼԻ Թղթանօթակրին վրայ, ի Ուէյ, ըՄ-կալուած.

«Սիրելի պարոն, Ըստ որում կը նեղուէի յամառ հազէ մը որ գիշերը կ'արգիլէր ինձ քնանալ և ցերեկը հանգիստ անցունել, վ. սեմ. Կոմս Քարթերէայն յանձնարարեց ինձ գործածել ձեր անզուգական բալսամն անիսոնի և կրնամ հաւաստել ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, առանց իսկ պէտք ունենալու գործածել. առաջին փոքր սրուակը բոլորովին բուժեց զիս։ Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ ունենալով մեծ վստահութիւն կը յանձնարարեմ զայն այլոց։ (Ստոր.) Վ. ԼԻՆՉԷԼ, Նեղլի Թղթանօթակրէն։»

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին ½ բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՕՄԱՍ ՊՕՈՒԷԼԻ, 4, Ալպիոն Բալէյս, Պլաքֆրիէրս ռոտ, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով.

106 Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր Մթերանոց, Վ.պվօտա, պաղչականոցին քով, կայարան Թրամուէյին, 95 և 97

MERVEILLEUSE DÉCOUVERTE!

Plus d'ASTHME, Plus de SUFFOCATIONS

Les Papiers, les Poudres, les Cigarettes, à base de narcotiques, calment momentanément vos souffrances épouvantables, mais vous tuent sûrement.

ASTHMATIQUES!

Le SEUL CURATIF de l'ASTHME, Le SEUL REMÈDE INOFFENSIF qui GUÉRIT, c'est la

LIQUEUR DE L'ÉTOILE

du Chimiste Lestes, perfectionnée et préparée par Mario LECHAUX, Phⁿ-C.ⁱᵉⁿ, 164, r. Ste-Catherine, BORDEAUX

Une intéressante Notice, contenant tous les renseignements sur la médication et de nombreuses attestations de son efficacité, est envoyée gratis et franco à tous ceux qui la demandent.

DÉTAIL: Dans toutes les bonnes Pharmacies.

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Օր ամս.	Ժմ. Ը. Ե.	Երթալու տեղը
Բշ. 3 15	Եր.	Օտեսա
Գշ. 4 16	5 Եր.	Ալեքսանդրիա
Դշ. 5 17	10 Առ.	Անատոլու
Դշ. 5 17	10 Առ.	Սեվաստոպոլ
Եշ. 6 18	2 Եր.	Օտեսա

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրէճ Գափու։ 10

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ 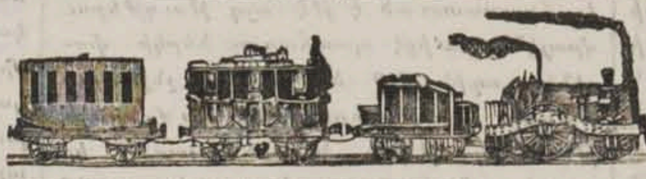 ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

Գիծ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԵԼԼՈՎԱ

Կառախումբ Կ. Պոլսէն մեկնող	Րիւ. ձեպ. Թ. 2 Բշ. Եշ.	Կառ. ձեպ. Թ. 4 Ամ. օր	Կառ. խառն Թ. 52 Ամ. օր
	Երեկոյ ժ. վ.	Երեկոյ ժ. վ.	Առ. ժ. վ.
Կ. Պոլիս ... մեկնում	7 20	8 15	7 50
Գում—գափու			8 08
Եետի—գուլէ			8 22
Մագրիգիւղ			8 39
Այաստեֆանոս			8 52
Քիւչիւք—Չէքմէճէ			9 03
Սպարթա—գուլէ			9 47
Հատըմքէօյ		9 46	10 23
Չաթալճա			11 06
Գապագճա	9 50	10 46	11 45
Սինէքլի			12 51
Չերքէզքէօյ ժամանում		12 02	1 33
Չերքէզքէօյ մեկնում		12 04	2 00
Չորլու	11 50	12 47	2 50
Մուրաթլը — Քէօրէկլի			3 38
Սէիտլէր—Չիֆթլիկ			4 09
Լիւլէ—Պուրկազ		2 19	4 49
	Եշ.—Ուր.		
Պապա—Էսքի	1 55	2 51	5 35
Պավլօ—քէօյ			6 16
Ուզուն—Քէօփրիւ		3 57	7 05
Գուլէլի—Պուրկազ		4 15	7 47
Ուզլի			8 15
Ադրիանուպոլիս ... ժմ.	4 14	5 09	9 00
			Երեկոյ
			Կառ. խառն Թ. 122
Ադրիանուպոլիս ... մկ.	4 19	5 19	1 00
Գառըքէօյ			1 40
Մուսթաֆա փաշա ժմ.	5 15	6 15	2 18
Մուսթաֆա փաշա մկ.	5 20	6 30	2 33
Հարմանլը ժմ.	6 4	7 12	3 32
Հարմանլը մկ.	6 9	7 27	3 48
Թըրնովա-Սէմէնլի ժմ.		7 51	4 20
			Կառ. խառն Թ. 124 Երեկոյ
			4 45
Թըրնովա—Սէմէնլի մկ.		8 01	5 45
Գայաճըք—Հասքէօյ		8 38	7 11
Եէնի—Մահալլէ		9 27	8 00
Քաբաճըր	8 32	9 53	8 53
Գաթօնիցա—Ստանիմագ		10 20	9 00
Փիլիպէ ժամ.	9 21	10 42	9 30
Փիլիպէ մկ.	9 31	11 2	10 30
Թաթար Բազարճըգ		11 58	11 22
Սարամպէյ ժամ.		12 23	
Սարամպէյ մկ.		12 24	1 32
Պէլլովա ժամ.	11 10	12 48	12 00
	Առ.	Երեկոյ	գիշեր
Սոֆիա ժամ.	3 18	4 29	5 30
Նիշ	8 20	10 04	
Պելկրատ	2 45	4 48	
Պուտափէշթ	10 05	1 25	
Վիեննա	3 15	7 15	
Սկիւպ		1 49	
Սելանիկ		9 55	

Կառախումբ Կ. Պոլիս եկող	Արեւ. ձեպ. Թ. 1	Կառ. ձեպ. Թ. 3 Ամ. օր	Կառ. խառն Թ. 123
	ժ. վ. Բշ. Եշ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Սելանիկ ... մեկնում		6 00	
Սկիւպ		1 49	
Վիեննա	8 25	, 00	
Պուտափէշթ	2 35	2 40	
Պելկրատ	9 30	1 55	
Նիշ	3 20	5 44	Բշ. Եշ.
Սոֆիա	9 00	12 16	8 45
	Առ.	Երեկոյ	Առ.
Պէլլովա մկ.	12 40	3 57	1 00
Սարամպէյ		4 15	1 30
Թաթար Բազարճըգ		4 42	2 10
Փիլիպէ ժամ.	2 12	5 35	3 18
Փիլիպէ մկ.	2 17	6 00	3 45
Գաթօնիցա—Ստանիմագ		6 21	4 10
Քաբաճըր	3 08	6 47	4 34
Եէնի Մահալլէ		7 12	5 47
Գայաճըք—Հասքէօյ		8 01	7 10
Թըրնովա-Սէմէնլի ժամ.	4 55	8 33	7 55
			Կառ. խառն Թ. 121 Առ.
Թըրնովա—Սէմէնլի մկ.	5 00	8 42	8 42
Հարմանլը ժմ.	5 24	9 06	9 15
Հարմանլը մկ.	5 29	9 21	9 35
Մուսթաֆա-փաշա ժմ.	6 10	10 02	10 33
Մուսթաֆա-փաշա մկ.	6 15	10 17	10 53
Գառըքէօյ			11 32
Ադրիանուպոլիս ժամ.	7 09	11 15	12 10
			Երեկոյ
			Կառ. խառն Թ. 51 Առ.
Ադրիանուպոլիս մկ.	7 14	11 25	6 2
Ուզլի			7 13
Գուլէլի—Պուր. (Պիւֆէ)		12 19	8 25
Ուզուն—Քէօփրիւ		12 38	8 59
Պավլօ—Քէօյ			9 40
Պապա—Էսքի	9 36	1 60	10 33
Լիւլէ—Պուրկազ		2 18	11 10
Սէիտլէր—Չիֆթլիկ			11 46
Մուրաթլը—Քէօրէկլի			12 18
Չորլու		3 48	1 16
Չերքէզքէօյ ժամ.	12 12	4 23	2 00
Չերքէզքէօյ մկ.	12 17	4 30	2 25
Սինէքլի			3 18
Գապագճա			4 09
Չաթալճա	1 57	6 11	4 50
Հատըմ—քէօյ		6 47	5 11
Սպարթա—գուլէ			6 17
Քիւչիւք—Չէքմէճէ			7 00
Այաստեֆանոս			7 18
Մագրի—գիւղ			7 43
Եետի—գուլէ			7 57
Գում—գափու			8 06
Կ. Պոլիս (Պիւֆէ) ժմ.	4 00	8 15	8 15
	Երեկոյ	Առ.	Երեկոյ

Սորագծեալ վայրկեանները գիշերուան ժամն կը նշանակեն սկսելով երեկոյեան մինչև առաւօտեան ժ. 5 59 (Ը. Ե.) 66

13

Գիծ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ԶԻՊԷՖՉԷ

Կառախումբ Թ. 512/522 Սելանիկէն ամէն օր	Առ. ժ. վ.
Սելանիկ (Պիւֆէ) ... մկ.	6 00
Թօփսին	6 33
Ամաթօվօ	7 10
Քարասուլու	7 31
Կիւմէնճէ	7 41
Կէօրկէլի	8 17
Միռօվալ	8 51
Ստրումիցա	9 00
Տէմիրգափու (Պիւֆէ) ժմ.	9 32
Տէմիրգափու (Պիւֆէ) մկ.	9 42
Քրիվոլագ	10 27
Վէնէձիանօ—Կրասնիք	11 06
Քէօփրիւլիւ ժմ.	11 53
Քէօփրիւլիւ մկ.	12 03
Զէլէնիքօ	12 51
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժմ.	1 27
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) մկ.	1 49
Հատճալար	2 29
Գումանօվա	3 22
Թապանօֆչէ	3 53
Բուջովա	4 21
Պուգօթչէ	4 33
Պուգանօֆչէ	4 57
Զիպէֆչէ ժամ	5 10
	Երեկոյ
Նիշ ժամ	9 40
Պելկրատ	4 48
Պուտափէշթ	1 23
Վիեննա	7 15

Կառախումբ Թ. 523 Վիեննայէն ամէն օր	ժ. վ.
Վիեննա մկ.	8 00
Պուտափէշթ	2 40
Պելկրատ	10 58
Նիշ	5 30
	Առ.
Զիպէֆչէ մկ.	10 40
Պուգանօֆչէ	10 55
Պուգօթչէ	11 23
Բուջովա	11 40
Թապանօֆչէ	12 03
Գումանօվա	12 37
Հատճալար	1 13
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) մկ.	1 49
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժմ.	2 01
Զէլէնիքօ	2 37
Քէօփրիւլիւ ժմ.	3 20
Քէօփրիւլիւ մկ.	3 30
Վէնէձիանօ—Կրասնիք	4 20
Քրիվոլագ	5 03
Տէմիրգափու (Պիւֆէ) ժմ.	5 37
Տէմիրգափու (Պիւֆէ) մկ.	5 52
Ստրումիցա	6 26
Միռօվալ	6 53
Կէօրկէլի	7 19
Կիւմէնճէ	7 51
Քարասուլու	8 01
Ամաթօվօ	8 24
Թօփսին	9 01
Սելանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.	9 35
	Երեկոյ

Գիծ ԻՒՍՔԻՒՊ—ՄԻԹՐՈՎԻՑԱ

Կառախումբ Թ. 622 Իւսքիւպէն Բշ. Դշ. Ուր.	Առ. ժ. վ.
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ... մկ.	7 40
Էլէշան	8 47
Քաչանիք	9 42
Վէռիզովիչ	10 52
Լիփլեան	11 45
Բրիշթինա	12 37
Վուչիթրն	1 23
Միթրովիցա (Պիւֆէ) ժմ.	1 40
	Երեկոյ

Կառախումբ Թ. 621 Միթրովիցայէն Գշ. Եշ. Շբ.	Առ. ժ. վ.
Միթրովիցա (Պիւֆէ) մկ.	7 25
Վուչիթրն	7 47
Բրիշթինա	8 41
Լիփլեան	9 36
Վէռիզովիչ	10 37
Քաչանիք	11 24
Էլէշան	12 01
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ... ժմ.	12 54
	Երեկոյ

ԹԸՐՆՈՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կառախումբ Թ. 322 Կիր. Գշ. Ուր.	ժ. վ. Առ.
Համաձայնութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ. Սոֆիա Պելովայէն ժմ. Երեկոյեան Սարամպէյէն ժմ. Կիր. Կ. Պոլիս Կ. Պոլսէն ժմ.	7 55 / 7 51
	Առ.
Թըրնովա—Սէմէնլի մկ.	8 24
Գարաբունար	9 08
Բաանէ—Մահալլէսի	10 14
Եէնի—Զաղրա	11 23
Կիւֆիօ—Քերմանլը	12 21
Եամպօլու ժամ.	1 10
Պուրկազ ժամ.	6 50

Կառախումբ Թ. 321 Բշ. Դշ. Շբ.	ժ. վ. Առ.
Պուրկազ մկ.	6 00
Եամպօլու մկ.	11 10
Կիւֆիօ—Քերմանլը	12 11
Եէնի—Զաղրա	1 12
Բաանէ—Մահալլէսի	2 15
Գարաբունար	3 16
Թըրնովա—Սէմէնլի ժամ.	3 50
	Երեկոյ
Համաձայնութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ. Պելովա-Սոֆիայի մկ. Երեկոյեան Սարամպէյի մկ. Բշ. Ա. Պոլիս-Կ. Պոլսոյ մկ.	4 54 / 8 42

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կառախումբ Թ. 222 Գշ. Եշ. Շբ.	ժ. վ. Երեկոյ
Տէտէ—Աղաճ մկ.	12 20
Ֆէրրէ	1 29
Պիթաքլի	2 33
Սուֆլի	3 31
Տիմիթօքա	4 36
Գուլէլի—Պուրկազ	5 19
Ուզլի »	5 46
Ա. Պոլիս ժմ.	6 40
	Երեկոյ

Կառախումբ Թ. 221 Բշ. Դշ. Ուր.	ժ. վ. Առ.
Ա. Պոլիս մկ.	8 00
Ուզլի »	8 55
Գուլէլի—Պուրկազ մկ.	9 40
Տիմէթօքա	10 15
Սուֆլի	11 27
Պիթաքլի	12 20
Ֆէրրէ	1 21
Տէտէ—Աղաճ ժամ.	2 20
	Կէս օր